

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.
Pe 6 luni 2 coroane.
Pentru România 10 lei anual.
Abonamentele se fac la „Tipografia”, sec. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc la biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).
Un gir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

O sărbătoare.

În 19 l. c. au avut Ungurii o sărbătoare mare: aniversarea de o sută de ani, de când s'a născut Kossuth. Sărbătoarea a decurs cu tâmbălăul obișnuit la acest popor: chiote, vorbiri, banchete nesfârșite, iluminări cu faclă și, drept cunună, spargeri de ferestri la casele Românilor din orașe cu populație și maghiară, — pentru că n'au vrut să illumineze și ei. Românii nici n'au avut ce căuta și nici n'au căutat nimic la sărbătoarea aceasta. E de interes însă, ca să scoatem la iveală câteva din faptele și vorbele acestui om mare înaintea Maghiarilor. Și nu va strica, dacă vom face o mică asemănare între el și Iancu, Buteanu etc. și între felul, cum sărbătoarea Maghiarilor pe eroii lor și cum nu ne e permis nouă să ni-i sărbătorim pe ai noștri.

Principiul lui Kossuth a fost, ca Maghiarilor să dispună singuri singurii în Ungaria, fără ca împăratul să aibă oel mai mic drept de amestec în țeară. Pentru principiul acesta a trăit și a luptat el. Celelalte naționalități n'au putut și nu vor putea decât lua parte la sărbători, unde se preamărește un om, cum a fost oel sărbătorit. Ce am și căuta noi, când el a zis în anul 1847, Decembrie, către Croați: »Unde e țeara voastră? Ea nu ajunge nici pentru un prânz«, sau în Martie 1848 către o deputație sârbăască, care cerea respectarea drepturilor naționale ale Sârbilor: »Săbia are să hotărască între noi!«, sau despre Sași: »Dacă nu vor alunga pe Ruși din ținutul lor, îi voi alunga pe Sași din țeară sau îi voi declara de

lipsiți de ori-ce scut al legilor și averile lor le voi confisca« (într'o epistolă din 17 Martie 1849 adresată lui Bem). Tot el zicea, că e adevărat, că în Ungaria sunt indivizi, cari vorbesc diferite limbi, dar' el cunoaște numai pe Maghiari. Lângă aceste idei mai vine și împrejurarea, că el a declarat casa noastră împărătească nevrednică de tronul Ungariei.

Toate acestea sânt lucruri, cari dovedesc, că el nu știa face deosebire între ce e cu puțință și ce e cu neputință. Toate naționalitățile, o parte mare a aristocrației maghiare - germane - italiene-slave era contra ideilor lui Kossuth, și el totuși voia să prefacă Ungaria într'o republică națională maghiară. Ministrul president kossuthist Szemere povestește, că Kossuth 'i-a poruncit în anul 1849, la finea lui Iulie, să meargă la comandantul rusesc și să imbie coroana Ungariei unui principe rusesc. După-ce a fugit în Turcia zicea, că Ungurii să aleagă un rege din casa Koburg, ori apoi pe ducele de Leuchtenberg, o rudenie a Țarului rusesc. Orbit de patimă, a fost gata să vândă coroana Ungariei o-i-cui, numai unealtă patimei lui să se facă.

De altmintelea pentru poporul lui maghiar și pentru a lui înflorire a făcut tot ce 'i-a stat în puțință și națiunea lui a săvârșit o faptă frumoasă, când 'i-a sărbătorit. Dar' una ar trebui să n'o uite cei-ce au sărbătorit: și noi avem oamenii noștri, la a căror amintire ni-se înalță sufletele, deci nu se supere, când poporul român pe ai sei 'și-i sărbătorește.

Körber se duce? Se afirmă în cercuri pretinse bine informate, că ministrul Körber e pe ducă și încă în curând. Tratatulele asupra pactului se consideră încetate. Se așteaptă formarea unui minister parlamentar, în care vor fi reprezentați Cehii și Polonii.

Nouă școală secundară polonă de stat în Austria. Urișa deosebire între felul, cum sânt tractate naționalitățile în Austria și la noi, arată noul decis împărătesc din 11 Aug. a. c., prin care se concede deschiderea unui al doilea liceu real de stat cu limba de propunere polonă în Cracovia.

Nic dăjes. Finul conte Apponyi 'și-a aflat un tovarăș de maniere în ministrul Lang. În Dumineca penultimă s'a ținut în Dobrișin congresul regnicolar al camerelor industriale și comerciale din Ungaria. La ele a participat și ministrul Lang. Seara a fost obișnuitul banquet cu obișnuitele toast bombastice. Senzație mare a produs pliscarea ministrului, îndată ce au fost terminate discursurile oficiale. Causa? La congres au fost și doi delegați ai camerelor comerciale croate. Acestia încă au vrut să vorbească, dar' cum necesitatea limbii maghiare nu e evidentă nici pentru Ungaria, Croații nu cunosc limba maghiară și discursurile aveau să se țină în limba germană. De asta s'a spăriat Maghiarul (?) Lang și a șters-o. Cei doi Croați, constatând necuviința ministerială, au tăcut.

Așa se fac prietenii!

FOIȚA.

Vers la Ziua Crucii.

Deschide-voiu gura mea
Crucei mă voi închina,
Bucură-te prea sfânt pom
De viață dătător,
Pe viață ai fost dată
Lui Adam dintăe dată,
Dară Adam a greșit
De viață s'a lipsit,
Eară bunul Dumnezeu
A trimis pe fiul seu,
Moarte singur a gustat
Pentru al nostru păcat,
Pe cruce s'a răstignit
Pentru lume a murit,
A treia zi a 'nviat
Ca un mare împărat,
Crucea 'n mână a luat

S'a pogorît jos la iad,
Pe strămoși 'i-a scos afară
Să mai văză lumea iară,
Cu apă 'i-a botezat
Sfintei cruce s'au închinat,
Cu mireme 'i-o spălat
Și în raiu 'i-o așezat,
Veniți și noi să cântăm
Crucei să ne închinăm,
Cruce sfântă și direcptă
Ai înoit lumea toată,
Mai întâiu s'a arătat
Lui Constantin împărat,
Glas din cer s'a auzit
Lui Constantin 'i-a grăit,
Dacă te vei boteza
Crucei te vei închina
Cu crucea vei birui,
Pe barbari vei cutropi.
Elena s'a bucurat
Sfintei cruce s'a închinat,
La pictori au poruncit
Pe steaguri au zugrăvit.
Pe 'mpărați 'i-a-nveselit,

Oaste 'i-t-egă a 'ntărit.
Sfântă cruce aurită
În bisericii podobită,
Fii erarhilor coroană
Și preoșilor 'sprijoană,
Pe păgâni îi luminează
Cu sfintele tale rază,
Ca toți să se 'nehine ție
Sfântă cruce din vecie.
Cruce ușa raiului,
Vieța creștinului,
Și de-acum până-'n vecie
Armă tare să ne fie,
Până unde ne vom duce
La odihna cea prea dulce.

N. Cr.

Poesii populare.

Din Sard.

Com. de d-șoara Iuliana C., învățătoare.
Foaie verde nucule
Du-mă-'n brațe dorule,
Și mă du dorule tare

Necuviință evrească. Guvernul din Washington a adresat celui român o notă ținută în termeni aspri, în care învinuiește România, că prin vexațiunile ei silește pe Jidovi să emigreze la America. Nota aceasta a fost adusă și la cunoștința guvernelor, cari au semnat tratatul de Berlin, cu rugarea de a interveni și ele în favorul Jidovilor. Guvernul din Berlin a desaprobat acest pas al guvernului american și speră, că și celelalte puteri vor face asemenea.

Pasul făcut de guvernul din Washington rămâne o necuviință, care se poate dsaltminteri ușor explica prin faptul, că nici Americanii nu pot suferi pe Jidovi. De aici însă nu urmează, că România e dator să sufere toate scursurile Galifisiei și Rusiei prin orașele ei.

„TRIBUNA“ ÎMPROCESUATĂ. Nu mai puțin decât cinci articoli de ai „Trib.“ sunt împrucesuați. În 25 l. c. a fost citat redactorul responsabil la judele de instrucție de aici, care i-a făcut cunoscut, că are să dea seamă despre cele scrise în următorii articoli „agitatorici“:

»Numai morfi vom da o«, — prim-articol publicat în nr. 114, dela 5 Iulie c.

»Pericolul se apropie« — prim-articol în nr. 144 dela 23 August c.

»Senui« — doi prim-articoli în nr. 148 și 150 dela 28 și 31 August c.

»Din păcatele noastre — articol secundar, publicat în nr. 148, dela 28 August c.

România și Bulgaria. Între România și Bulgaria a izbucnit un nou conflict din cauza închiderii școalelor bulgare din Tulcea. De ani de zile comitetul școalelor bulgare din Tulcea a refuzat să se supună ordinelor venite dela ministerul din București, evitând în mod sistematic de a prezenta programele de cursuri întocmite în conformitate cu autorizațiile date. După-ce avertismentul public aplicat ca pedeapsă a rămas fără rezultat, ministrul de instruc-

țiune a închis școalele, hotărînd totodată să mai înființeze o școală primară în Tulcea. Școala aceasta va avea cinci clase în loc de patru, și asta pentru-ca să se poată învăța și limba bulgară.

Organele oficiale bulgărești fac mare tărăboiu împrejurul acestei chestiuni, învinuind România de barbarie și nerecunoștință, pentru-că școala română din Sofia se bucură de toată libertatea, avînd programul care îi convine. Se vede că deșteptii Bulgari uită, că elevii din școala bulgărească din Tulcea sînt cetățeni români și ca atari trebuie să se supune programului național, ear' elevii din școala română din Sofia sînt tot supuși români, deci pot să aibă programul ministerului român de culte, fără ca Bulgarii să facă României vre-o favoare.

România e dator să spargă odată cuibul de câteva zeci de mii de vespi bulgărești în Dobrogea, căștigată cu sângele a mii de flăcăi români.

Din comitate. Congregațiunea ordinară de toamnă a comitatului Caraș-Severin se va ține în Lugoj în 6 Octombrie n. c. și în zilele următoare în sala cea mare a comitatului. Obiectele de pertractat sînt: stabilirea bugetului municipal pro 1903, votarea unui arunc de 1%, spre acoperirea deficitului din buget, întregirea comitetului administrativ în sensul § ului 4 al art. de lege VI. din 1876, alegerea unui primpretor, și altele. Inceputul ședințelor va fi în fiecare zi la orele 9¹/₂, a. m.

Membrii români ai congregației, cari și până acum și-au achitat atât de strălucit datoria în viața municipală, sigur că vor fi și de astădată la postul lor.

DIN LUME.

Francia.

Ministrul de justiție a provocat printr'un circular pe toți procurorii să urmărească și pe persoanele, cari au favorizat prin ținuta lor pasivă ruperea sigiliilor la școalele congregaționiste închise.

Ministrul de războiu a pensionat pe locot. colonelul Saint Rémy, care se opusese ordinului de a ajuta la închiderea școalelor congregaționiste și a fost pedepsit cu arest de o zi.

Domnul să-ți lege calea.
Să-ți aduci bade-o aminte
De blăstemu-'mi de 'nainte,
Când pe prisp'afar' ședeam
Și la Domnul mă rugam,
Să n'ai Paști să n'ai Rosale,
Să n'ai nici o sîrbătoare,
Când și-a fi badeo mai bine,
Șapte doctori lângă tine,
Când va veni primăvara,
Să fi roșu ca și ceara,
Să te 'nsori de nouă-ori
Și să ai nouă feciori,
Ear' pe urmă o fetiță
Să te poarte de căruță,
Să umbli din casă 'n casă,
Să vii și la a mea masă,
Ca să-ți dau și eu ceva
Să mă pomenești cândva,
Ear' de cumva-'i mai pofti
Poate te-oi mai milui
C'o cojiță de mălai,
Uscată de nouă ani,
Și c'o cupă de tărîțe
Să ști că și-am fost draguță.

Să mă duc în șezătoare
Să-i dau bădiții o floare.
Măi bădiță bădișor
Spune-mi de vrei să te-'nsori,
Ca să-ți cos o năfrămuță
Pe margini tot chindisită,
Și cu negru și cu alb,
Că 'mi-ai fost bădișo drag.
Nu știu bade-o ce-ai gândit
De a seară n'ai venit,
Doar' badeo te-ai supărat,
Ori alta și-ai căpătat.
Eu în poartă am eșit
La tin' bade m'am gândit,
Ca să-ți spui bădișo ție,
Că de ai gând tu de mine
Nu te du seara la nime.

Din jurul Turdei.

Spuse de Mitrofan Cosgarea.
Bădiță 'n calea vieții
Pe cărarea tinereții,
Dee Domnul să găsești
Pe bunica s'o 'ntâlnești,
Ori cât ai fugi de ea,

Italia.

Sîrbătoarea națională de 20 Sept. (ocuparea Romei) a decurs în întreaga Italie în mod splendid. La depeșă de felicitare a primarului din Roma a răspuns regele, că primește cu adîncă mulțumire salutul Romei italiene.

Comitetul „Pro federazione nazionale albanese“ a publicat un apel, în care se desfășură programul asocierii naționale a Albanezilor afară de Albania și se provoacă toți Albanezii să lucre în direcția aceasta. Apelul cuprinde și manifestări de aderență din partea generalului R. Garibaldi, „principale“ Giovanni d'Alejo și „baronul“ F. Castriota-Skanderbeg. E alăturată și o scrisoare din 1900 a lui Crispi, care aprobă programul unirii.

După-cum comunică foile din Paris, ambasadorul italian a declarat ministrului francez de externe, că guvernul italian nu dă nici o importanță vorbirii lui Pelletan, știind, că acesta n'a redat ideile guvernului francez.

Rusia.

Între trupele concentrate la manevrele din Cursc s'a distribuit o mulțime de broșuri intitulate „Țarul cel nou“. În ele se provoacă soldații să nu dea ascultare Țarului și generalilor sei, căci în curînd se va urca pe tron un Țar nou. În regimentele compuse numai din Ruși se lățește spiritul revoluționar tot mai tare, așa că la manevrele acestea a fost înlocuit regimentul rusesc, care făcea serviciu în jurul Țarului, cu unul din Basarabia (romănesc).

Consiliul comunal din Chieff a cerut dela guvern să espulseze pe toți Evreii din guvernamentul Chieffului.

Turcia.

Sultanul a primit în audiență mai lungă pe ambasadorul rus, care i a adus salutările Țarului și i-a comunicat, că Țarul are dorința absolută de a se păstra status quo în Peninsula-Balcanică. Sultanul i-a adus la cunoștință, că va permite trecerea celor patru vase torpedo prin Dardanele.

În districtul Ipecului se înmulțesc hoștile săvîrșite de Albanezi în mod îngrozitor. Mănăstirea Deciani a fost închisă, egumenul alungat și toate prădate. Protopopul Radulovici a fost jefuit, notabilul sîrb Macunovici răpit și liberat numai după plățirea unei mari sume de bani.

Șeful albanez Boliedinaț, care a înscenat demonstrațiunile contra consulatului rusesc din Mitrovița, e închis în castelul lui de trupe turcești. Neștiind acestea suficiente, s'au trimis întărituri.

Agitațiunile bulgare.

Contra metropolitului grec din Castoria s'a făcut un atentat, care n'a succedat însă. La atentator, un medic bulgar, s'a aflat o scrisoare trimisă de un comitet bulgar, care-l încunoștințează, că pe el a căzut soarta să ucidă pe metropolitul în interesul Bulgariei mari. Afară de atentator mai sînt prinse și alte persoane, cari au fost trimise la Constantinopol.

Un al treilea comitet macedonean s'a format la Sofia.

Acesta își ține ședințele sale secrete și lucrează spre a strânge fonduri, spre a-și organiza bandele sale.

Parchetul din Atena a procedat la nouă arestări de Bulgari.

Un grup de 19 Bulgari, sosiți în portul Pireu, cu vaporul Florio Rubatino, a fost arestat în masă.

Grupul în chestiune s'a dovedit, că era compus numai din membrii ai comitetului macedonean.

Știri mărunte.

În Chicago s'a descoperit un complot anarchist îndreptat contra lui Roosevelt, care avea să fie omorât la sosirea lui în oraș. Doi anarhisti, între cari un Rosenbaum, au fost arestați.

Deputatul naționalist Brisson, al cărui mandat a fost nimicit de cameră, a fost reales în cercul electoral Libourne (dep. Gironde).

Viriliștii români în comit. Făgărașului.

— 19 Sept. a. c.

În legătură cu cele publicate în nr. 37 ni-se comunică următoarele:

În lista viriliștilor comitatului Făgăraș pe anul 1903 s'au luat următorii Români:

George O. Gârbacea, antreprenor, Moeciul-inferior 1431 coroane; Nicolae Samoilă Popa, proprietar, Șinca veche 1024 coroane; Nicolae Garoiv, avocat, Zărnești 890 cor.; Dr. I. Turcu, avocat, Făgăraș 748 cor.; Dr. A. Micu, avocat, Făgăraș 706 cor.; Ioan cavaler de Pușcariu, jude de curie în pens., Șohodol 649 cor.; Dr. I. Șanchea, avocat, Făgăraș 647 cor.; Dr. Iancu Mețian, proprietar, Zărnești 590 cor.; Nicolae Chiorniță, proprietar, Cucușlata 559 cor.; Dr. N. Motocu, avocat, Făgăraș 504 cor.; George S. Bârbat, comerciant, Ucea-sup. 504 cor.; Andreiu Cerbu, proprietar, Păreșu 490 cor.; Dumitru Chișerean, preot, Făgăraș 417 cor.; I. Bobocu, antreprenor, Predeal 414 cor.; Nicolae Toms, proprietar, Făgăraș 381 coroane; Iacob Zorca, preot, Vlădeni 381 cor.; Nicolae Lupu, comerciant, Zărnești 350 cor.; G. Eneșcu, preot, Moeciul-infer. 343 cor.; Nicolae Șerban, preot, Voila 331 cor.; Teodor Vulsan, comerciant, Zărnești 311 cor.; Ioan Peis, comerciant, Făgăraș 298 cor.; George Vasu, antreprenor, Voila 296 cor.; Ioan Dan, protopop on., Zărnești 288 cor.; Ioan Siona, cărcămar, Zărnești 286 cor.; George Comaniciu, not. pens., Veneția-infer. 281 cor.; Ilie Grămoiu, cărcămar, Vaida-Recea 279 cor.; George Grunian, comerciant, Poiana-Mărului 278 cor.; George G. Gavrilă, proprietar, Tâmbari 275 cor.; Ioan Pop, preot, Sâmbăta-sup. 272 cor.; Haralampie Ungur, cărcămar, Tohanul-vechiu 268 cor.; Moise Moșoiu, proprietar, Tohanul-nou 467 cor.; George Pop Gridanul, proprietar, Comana-infer. 256 cor.; Carol Nagy, hotelier, Făgăraș 244 cor.; Ioan Moian, antreprenor, Voila 243 cor. și Dr. N. Mănoiu, avocat, Brașov 243 cor.

Cu totul 37 viriliști Români, ca membrii ordinari ai adunării municipale între 87. Ca suplenți sunt luați George Țeposu, Ilariu Plotogea și Solomon Făgărășan, preoți.

Acei contribuenți români, cari plătesc dare directă mai mare ca 243 cor-

dar' au rămas afară din lista viriliștilor, au dreptul a recura la comisiunea per'manență censurătoare până la 30 Sept. a. c. Observ, că numărul viriliștilor români a crescut față cu anii trecuți.

După naționalitate viriliștii se împart: 37 Români, 19 Jidani (mai înainte erau 30—40), 15 Sași, 11 Armeno-Unguri, 3 Nemți și 2 nesiguri.

Censor.

SCRISORI.

Alegere de notar.

Munții-Apuseni, Septembrie.

De mult am așteptat, ca cineva să raporteze despre alegerea de notar, efectuată în Vidra-de-jos, la 9 August a. c. și până acum n'am cetit despre un atare raport, cu toate-că la alegere a fost multă inteligență, precum: preoți, învățători, teologi, un jurist și chiar și dl director financiar din Oradea mare.

Alegerea a condus-o dl pretor Magyari György din Câmpeni. Concurenți au fost 5 Români și 1 Ungur care-mi-se renegat și anume: Traian Todea, matriculant în Șohodol, favoritul administrației, nepotul doamnei protopretorese din Câmpeni, Iuliu Christian, v-notar Câmpeni, Silviu Corcheș, matriculant în Câmpeni, Simion Goia, adj. not. Câmpeni, A. Rațiu și Kopartay, acești doi din urmă pe aici necunoscuți.

Ales la candidarea primă a fost A. Rațiu cu aclamațiune. La candidarea a doua cu majoritate de voturi s'a ales Silviu Corcheș.

Se prevedea înainte, că domnii îl vreau pe dl Todea „nepotul doamnei”, pentru-că după-cum sunt informat sigur, în ziua alegerii însuși pretorul a spus-o des de dimineată în cancelaria comunală din Ponorel, în fața alegătorilor din acel sat, că: *vojá lá dl atispán la dl tószolgabíró si a mjeu eszte szelégécci pe Togyá gyin Albák si vom gyé aicsi și pentru-aceea au și venit ambii într'o trăsură des de dimineată, ca să poată face treaba până la ora alegerii.*

Începându-se alegerea s'au cetit listele alegătorilor, din cari s'au lăsat afară cei ce se credeau a fi în contra „nepotului”, s'au indus însă în liste alegători fără drept — bună-oară un individ, care de 3 ani nu e în comună, ci fiind bolnav se află în casa alienaților din Sibiu.

S'a făcut candidarea primă, candidându-se I. Todea, locul II. A. Rațiu și locul III. Kopartay (Copârtean) cu intențiunea vedită, că acești doi din urmă fiind necunoscuți pe aici, alegătorii vor alege pe nepotul doamnei, fiind cunoscut. Însă! Știi unde dai, dar' unde creapă nu! S'au înșelat foarte fiind socoteala făcută fără cărcămar. Văzând alegătorii ghiarole mâții, aleșeră cu o gură și cu o inimă pe A. Rațiu, deși necunoscut. Nu mai încetară aclamările de: *sé trăsască Rațiu*. Pretorul leșder de sudori, după-ce a fost întrebat, că de ce nu a candidat pe Christian și Corcheș? Răspunde că-i va candida din nou și pe ei, deci ear' se începu a doua candidare, în care puse în locul I. tot pe favoritul Todea, locul II. Corcheș și locul III. pe Christian, lă-

sând acum afară de tot pe alesul A. Rațiu.

Aici nu se mai făcū aclamație, ci votisare, eșind ca ales Silviu Corcheș, așa că ne scăparăm de fudulul cocon Todea, care vrea să fie notar fără voia alegătorilor, numai prin părtinirea dlor și a familiei Gomboșeștilor din Vidra-de-sus.

Mulțumită și laudă se cuvine celor-ce-i zădărnicea planul și în specie harnicilor primari din Ponorel și Vidre pentru-că dl Todea, deși e un tiner preștit, însă e și prea inchipuit despre sine, „*prea calcă a domn*”. Nu se bucură de simpatia și încrederea poporului. D-sa ar fi bun pentru orașe mari, ear' nu pentru sate. E interesant, că deși am ales doi notari, totuși azi nu avem nici pe unul; ci notariatul îl conduce vicenotar. David Todor ca substitut. Lui Silviu Corcheș i-s'a predat cancelaria în seamă, dar' apoi nici A. Rațiu nu s'a lăsat pe jos, cerându-și dela comitat să-l pună în postul ales cu aclamațiune. Văzând mai marii această comedie pe S. Corcheș l-au rechemat la postul avut în Câmpeni și au ordonat cercetarea lucrului.

Ca un memento dlui Todea îi zic, că cum cugetă să fie ales aicea, când în comuna sa natală Albac n'a fost ales? Pasărea se cunoaște de pe gias și de pe pene. D-sa numai așa poate fi notar în Vidra, dacă va fi pus de mai mari ex offo, altcum nu. Ce va urma la timpul seu voiu raporta.

Un alegător.

Isprăvuri bune.*)

Murș-Ludoș, Iunie 1902.

În 1 Iunie st. n. a. c. sosind cu trenul de dimineată în Murș-Ludoș m'am dus ca să ascult și eu sfânta liturgie în biserica nou zidită. Îmi va părè bine în toată viața mea, că am făcut acest lucru, pentru-că pe lângă datorința creștinească, ce mi-am împlinit, mi-s'a dat ocaziune să văd și internul bisericei și să ascult cântările liturgice cântate de corul tineretului și pruncilor de școală din M.-Ludoș. Ori-cine va contempla această sfântă biserică, nu poate alta să dozească, decât ca noi Români să avem asemenea biserică nu numai la sate, dar' chiar și la orașe mari.

Ce privește corul bisericesc conducătorul acestui cor, care este domnul Vasile Morariu, merită laudă deosebită. Cherovicul și cuminecarul, în care s'a auzit solo de o fetiță precum și celelalte cântări au stîrnit admirațiunea tuturor celor preșenți. Un ceva interesant: doi părinți cu câte 3 prunci ai lor, școlari, cântă și ei în corul tinerimei alături cu copiii lor. Toate cântările se execută pe 3 voci.

După sf. liturgie dl protopop Nicolau Solomon vestește, că esamenul cu pruncii școlari se va începe la 10 ore, și se va ține în sf. biserică.

Punct la 10 ore mă prezentez și eu în sf. biserică, toți pruncii de școală, feoieri 46, fete 33, curați și în vestimente de sărbătoare sînt preșenți.

Părinții lor și public numeros se adună. O fetiță în șuvinte frumoase bineventează pe dl protopop, ca președinte,

*) Întârziată din cauza lipsei de spațiu.

ear' un prunc tot în asemenea cuvinte întimpină publicul prezent. După o sf. rugăciune se începe examenul din istoria sacră, se continuă din catechism și se încheie înainte de amiază cu limba română. Răspunsurile precise, chiar și fluente din toate aceste obiecte, precum se vede propuse în extensiunea recerută de planul de învățământ, au fost preste așteptare satisfăcătoare. Declamațiunile rostite de elevi, feciori și fete, cu ton înalt și la înțeles erau fermecătoare, tot așa câteva cântări executate de elevi în 2 voci. Încheindu-se examenul la 1 oră d. a., li se spune pruncilor, că după amiază au să se prezenteze la 3 ore, spre a se continua examenul din celelalte obiecte. Înainte de a se depărta pruncii pe acasă, învățătorul Vasile Morariu a ținut cu pruncii înaintea bisericii exerciții corporale și de ordine, cu deosebire a școlat în formarea de coloane simple și duble, în marșul pe tact, pe când fetițele în două voci însoțeau pe elevi în marșul lor prin un cântec frumos.

La orele 3 se reîncheie examenul cu limba maghiară și s'a continuat din matematică. Cele 4 operațiuni atât cu numeri întregi, cât și cu frângeri vulgare și zecimale au fost lucrate de elevi și eleve cu cunoștință deplină și cu dexteritate. S'a continuat din geografie, din istoria patriei și din constituțiunea patriei, din fizică și din igienă. Răspunsurile pruncilor din toate aceste obiecte au fost spre mulțumirea tuturor. Multă atențiune și plăcere a deșteptat în cele prezente dialogul predat de elevi: „folosul meseriașilor”. Am examinat scrierile pruncilor pregătite pe examen și am aflat între ele multe foarte frumoase. În tecele așezate pe masa preșidiului am văzut cuitanțe, obligațiuni și contracte scrise de elevi și făcute după toate formele recerute și desemnuri frumoase.

Ori și cine dintre cei prezenți, cari sânt în stare a judeca ce poate presta un singur învățător într'o școală populară cu 80—90 școlari, a putut să se convingă, că progresul dovedit de pruncii din școala românească din Ludoș, este progresul ce abia ar fi în stare a-l produce o școală cu două puteri didactice. Pe lângă toate aceste grădina școlară e în cea mai perfectă ordine, e mică, dar' împopulată cu pomi de toată specia. În școala de pomi sânt 200—300 pădureți, altoi și frângari. Se află bibliotecă populară, care e cetită de toți cititorii de carte din Ludoș. Drept aceea onoare și laudă domnului învățător V. Morariu, care nu numai își cunoaște chemarea sa, dar' cu diligență de fer și cu abnegațiune esemplară și o și implinește.

Comparând starea lucrurilor de acum atât a bisericii, cât și a școlii din Murăș-Ludoș, cu cea înainte de venirea dlui protopop acolo, nu pot trece cu vederea a nu mai spune câte ceva. Înainte de venirea lui în parochia Murăș-Ludoș nu erau nici case parochiale, căci erau ale erezilor antecesurului său, nici școală, încât credincioșii solviau cele 5% după contribuțiune la școala de stat, nu era nici biserică, decât o bâracă de scânduri umilită. Acum sânt case parochiale răscumpărate cu 2200 coroane, biserică nouă foarte frumoasă, costând

30 000 coroane, școala binișor provăzută cu recuizitele de învățământ și toate pregătirile pentru edificare de școală nouă încă în acest an.

În sinul bisericii și în fruntea caselor parochiale, pe unde mai înainte a fost ocol și staul de oi, acum e un parc frumos și o grădină plantată cu pomi și viță de vie.

Încheiu cu mica observare, că pe când în M. Ludoș, acest punct însemnat de pe țărmul Murășului, dar' amenințat, precum se știe cu colonisările puse la cale, biserica și școala sânt asigurate și sub egida lor și poporul român, a cărui stare materială nu o cunosc, se va scuti în cele sufletesti, de dorit ar fi totuși, ca atențiunea și grija celor mai mari să fie mereu ținută spre acest punct mai amenințat în viitor de pericolul distrugător.

Delacâmp.

Vieața păstorească în Siera-Nevada.

Turmele singuraticilor case țărănești, din părțile mai înalte ale Sierei-Nevada, (Spania-de-sud), constau numai din capre și oi. Îndeosebi, caprele din acest ținut muntos sânt de o rasă foarte frumoasă. Ele sânt mari, sprintene și mlădioase, parte albe de tot, parte fumurii, cu brazdă neagră pe spinare. Capetele acestor animale vioaie și drăgălașe sânt înzestrate cu coarne frumoase încovoiate. Din laptele lor gros, beutura obișnuită a locuitorilor munteni, se pregătesc cașuri gustoase de formă rotundă ca a pâinei; ele se usuă la aer și apoi se transportă pe cătări și măgari la negustorii din Granada. Fiecare turmă ce paște în munți, are un *Hato*, o stână.

Stațiunile acestea de păstori nu seamănă de loc cu cele din Alpi sau cu stănele din alte părți. De obicei un *Hato* constă dintr'un cort împrejmuțit cu zid făcut din pietri, așezate unele peste altele, fără tencuială; înaintea cortului e vatra focului. Rar se fac și ziduri înalte, în formă circulară, cu coperișe de crengi și de coceni.

Interiorul unui astfel de *Hato* seamănă mai mult cu al unei peșteri. Chiar și peșterile sânt întrebunțate ca loc de adăpost, ca locuință, dar' numai în cazul când în imediata lor apropiere se află un ievor sau vre-un pârâu.

Intocmirea de afară a unui *Hato* corespunde cu cea dinăuntru.

Spațiul cel mai scund servește în acelaș timp și ca locuință și ca magazin în care se păstrează cașurile și gălețile cu lapte, vasele pentru pregătirea cașului, precum și cașurile pregătite. Tot așa de simplă, ca locuința e vieața păstorilor. Hrana lor obișnuită, aproape zilnică, constă din legume păstăioase și de regulă din bob cules cu un an înainte. Se umple cu bob o oală mare de pământ, pântecoasă și grossă, se pune sare, ceapă, usturoiu, slănină și apă; oala se îngroapă până la buză în jăratec, se astupă cu o lespede peste care se pune spuză fierbinte și se lasă să fiarbă încet. Înainte de a se pune la masă se mai presară ou piper roșu spaniol. Rare-ori mâncarea aceasta se schimbă cu un fel de amestec compus din bob și

linte. Orezul gătit cu slănină e pentru acești păstori sârmani o mâncare gustoasă, care se mănâncă numai la zile mari. Dimineața și seara, păstoriții mănâncă caș, brânză sau urdă proaspătă; beutura lor e laptele de capră și apa. În apropierea fiecărui *Hato* sânt împrejmuiri sau țarcuri impletite din stuf, în cari petrec noaptea turmele. Ziua, acestea pasă pe culmile și pe costișele din împrejmuiri. Când se întunecă, se aprinde un foc mare, care ține toată noaptea.

Focurile acestea, cari strălucesc în întunecul nopții din numeroase puncte de pe creasta întinsă a munților și de pe culmile dealurilor, prezintă o privilegiu fermecătoare. Lângă foc stă streajă unul dintre păstori, cu pușca încărcată în mână, ca să apere stâna de lupii, ce se furișează prin împrejmuirile lui.

Afară de păstori, stănele sânt păzite și de câni, o rasă care se găsește numai în Sierra-Nevada. Câniile acestia sânt mari, puternici, cu piele grossă, netedă, de culoare cenușie-roșcată, cu coada netedă, cu urechi scurte și ascuțite, cu botul lat și cărn, cu făci puternice, provăzute cu colți ascuțiți. Ei sânt inteligenți, se drezează ușor și pot ține ori-când piept cu un lup.

Fiecare turmă are un număr anumit de păstori-servitori, cari stau sub ordinele unui mayoral sau baci. Toți păstoriții din Sierra-Nevada sânt îmbrăcați din cap până în picioare în piele roșie-cafenie, și în costumele lor samănă mai mult a bandiți decât a păstori liniștiți și nevinovați. Fața lor arămie e încadrată de o barbă încălțită și plină; o pălărie țuguiață de pastă le acoperă capul, înzestrat cu păr negru și pletos; în șerparul lor roșu ca sângele poartă un ouțit cu tăișul lung, sub șerpar poartă o cartușieră în formă unei pungi, care conține 20 cartușe, lângă pungă poartă un corn cu erbă de pușcă și o punguțică cu capse. O flintă lungă completează armamentul. Fiecare păstor mai are un suman sau cojoc gros de oaie, împodobit cu găitane, o haină de mare folos, căci îl scutește împotriva vântului și a vremurilor rele. În loc de cioareci picioarele și-le învâlesc cu piei neargăsite de capră, pe cari le leagă de jur împrejurul picioarelor cu nojițe de pipirig. Ei se încălță sau cu sandale impletite pipirig sau cu opinci groase de câțiva centimetri, făcute din frânghii de cânepă. Păstoriții întrebunțează locuințele numai vara, când piscurile și culmile nu sânt acoperite de zăpadă, ci cu iarba deasă și cu buruieni. În Maiu și Iunie, păstoriții își duc turmele lor mai sus în munți, unde se află stănele cu țarcurile și rămân cel mult până la sfârșitul lui Septemvrie. Atunci se scoboară cu turmele; dar' nu se întorc în sat, ci se duc spre islazurile situate în regiunile muntoase mai călduroase, de pe lângă țărmul mării și acolo petrec iarna. Fiecare țeran bogat, proprietar de oi, și fiecare sat din Sierra-Nevada își au islazurile lor anumite, a căror folosință, precum și circulația drumurilor și pășunatul în acele islazuri, sânt regulate prin legi străvechi.

O statistică.

(Urmare.)

Districtul Sighişoril.

Numele comunei	Popora- țiunea	Sași		In procente	
		Sași	Români	Sași	Români
Archita	1334	619	351	46.4	26.3
Buda	1018	431	400	42.3	39.2
Daia-săs.	1307	711	327	54.3	25.—
Cristurul-sâsc.	953	648	283	67.9	29.6
Daneș	1571	294	1229	18.7	78.2
Filetelnic	543	501	40	92.2	7.3
Felca	310	178	132	57.4	42.6
Sălăușul-mare	1509	1104	197	73.1	13.—
Lăslăușul-mare	1295	905	178	69.8	13.7
Holvileag	1017	729	255	71.6	25.4
Hendorf	1066	499	530	46.8	49.7
Keisd	2.63	1271	838	58.7	38.7
Closdorf	374	215	154	57.5	41.1
Criș	1352	593	654	43.8	48.3
Mălincrav	1441	901	433	62.5	30.—
Maniersch	522	456	63	87.3	12.—
Hetur	1214	634	524	52.2	43.1
Mehburg	882	502	308	56.8	34.9
Mojna	799	522	271	65.4	33.9
Nadeșul săs.	1514	887	449	58.5	29.6
Neithausen	541	334	190	61.7	35.1
Neudorf	994	655	333	65.8	33.4
Beșea	854	579	207	67.5	24.2
Prod	588	453	126	77.—	21.4
Radoș	723	455	162	62.9	22.4
Rudeiu	547	385	79	70.4	14.4
Șais	1272	680	568	53.4	44.6
Sighișoara	10868	5462	2800	50.2	25.7
Apold	1239	651	570	52.5	46.—
Vulcan	232	190	38	81.8	16.3
Senărăuș	1221	1092	108	89.4	8.8
Zuckmantel	983	672	274	67.7	27.8

Districtul Șeicai.

Apesdorf	1080	372	695	34.2	64.3
Agârbiciu	1216	529	671	43.5	55.1
Basna	1456	927	515	63.6	35.3
Bolcâcin	1499	1056	392	70.4	26.1
Boian	1937	309	1384	15.9	71.4
Mănerade	1068	652	403	61.—	37.7
Ighișdorf	1216	540	571	44.4	46.9
Frâua	1519	754	727	49.6	47.8
Proștea-mare	1437	949	232	66.—	16.1
Hașag	1090	478	602	43.8	55.2
Blăjel	1661	204	1290	12.3	77.6
Proșteța	500	355	139	71.—	27.8
Șeica-mică	1867	1257	603	67.3	32.2
Husmên	1421	579	462	40.7	32.5
Mardeș	653	324	319	49.6	48.8
Roș	498	209	282	41.9	56.6

Cinstea Țiganului.

— SNOAVĂ. —

După-cum v'am spus și altă dată, când oătai Țiganul era la masa cumătrului; se nu credeți însă oă stătea toată ziua, — de frică se nu-l pună la treabă. Când era asupra mesei, numai țopic și Țiganul venea; cum se ridica masa, Țiganul era grăbit.

Nea Abreța, cumătrul Țiganului, care era cu dare de mână, se deprinsese cu obrăznicia Țiganului.

Într-o zi era vremea mesei și Țiganul nu venea!... Cumătru seu stătù la masă. Crezând oă de bună seamă Țiganul trebuie să fie bolnav, plecă spre oăcioara lui să vază ce 'i-s'a întâmplat.

Când ajunse la el, ce să vezi: masă mare taică!... Țiganul de cu seară furase un porc; și acum îl făcuse parte fript și parte cu varză bună, — știți colea cum face Țiganul când dă de belșug pe degeaba.

Numele co- munei	Popora- țiunea	Sași	Români	In procente	
				Sași	Români
Șeica-mare	1593	629	749	39.4	47.—
Sân-Mărtin	656	502	136	76.5	20.4
Sân-Mihaiu	1127	354	448	31.4	39.7
Motișdorf	793	656	129	85.2	16.2
Petrifalău	415	279	130	67.2	31.3
Salea	721	429	276	59.5	38.2
Cinadie	1857	591	1201	31.8	64.6
Șoroștin	1315	352	866	26.7	65.8
Șona	1427	1110	269	77.7	18.8
Sidva	1362	1044	254	76.6	18.6
Tătêrlăuș	1096	212	782	19.3	71.3
Velț	1112	421	651	37.8	58.5
Vurumloc	1268	717	540	56.5	42.5

(Va urma).

Despre dări și aruncuri.

(Urmare.)

Datorința de muncă publică a comunelor (Art de lege I. 1890) e de două feluri: cu carul și cu mânil. Proprietarii de vite sunt datori să lucre cu carul, cei-ce n'au vite cu mânil. După fie-care vită de tras să lucră pe an cel mult două zile, astfel însă, că și dacă folosește proprietarul de lucru 3 sau 4 vite, se socoteste ca și când ar fi lucrat cu două.

Proprietarii de case din comune, fără considerare, că au una sau mai multe case, au să facă pe an cel mult 4 zile, cei-ce au case de piatră sau cărămidă cel mult 6 și pentru fiecare etagiu dela oasă încă 2 zile de muncă. Locuitorii, cari șed în case străine, fac 1 zi de lucru.

Membrii familiei, fie independenți sau ba, au să facă 1 zi de muncă cu palmele, dar' așa că fiind într'o familie mai mulți ca trei membri, o familie nu are să facă mai mult de trei zile muncă cu palmele.

Ori-cine își poate lua locuitor, care să facă lucrul pentru el.

Dacă-și perde cineva fără vina lui vitele, munca publică o poate face cu palmele.

De munca cu palmele sunt scutiți cei-ce n'au ajuns încă la etatea de 18 ani și au trecut de 60 ani, apoi femeile (dacă trăesc în gospodărie cu bărbați, trebuie să facă acestia munca pentru ele); scutiți mai sunt preoți, dirigătorii de stat, municipali și comunali, învăță-

— Sănătate și bună-masă, cumetre, zise Nea Abreța.

— Mulțumese dumnitale mei cumetre.

Nea Abreța deși avusese oasă pește și niște lapte cu mămăligă, dar' varza țigănească cu grăsime în ea, precum și mirosul fripturii ce sta rumenă îl ispiteau avan, — ar fi îmbucut și el de două trei ori.

Dar' Țiganul nu-l poftea.

— Ei cumetre, știți de ce am venit?

— Știu, dacă mi-'i spune, — și-o fi mirosit a friptură.

— Ba zău nu cumetre, știind oă vii regulat la masă, am crezut oă azi ești bolnav ori ai pățit ceva.

— Ba mulțumese lui Dumnezeu, sunt bine (și Țiganul îndopa mereu), da ia din masă, — zise Țiganul cu glasul domol și făcând o cam pe supăratul.

Cumătrul se apropie de masă, deși cam cu inima indoită.

torii, oficerii, funcționarii, militarii și servitorii (cu membrii familiilor lor), apoi gendarmerin și gardiștii de vamă, păzitorii dela tren, temnițe, și păzitorii de oămp și pădure în ce privește persoana lor proprie.

De munca cu vitele sunt scutite vitele erarului militar, ale postei, ale preoților (la acestia numai vitele, cu cari se ajută să-și implinească slujba în filiale), apoi caii persoanelor numite în alineatul premergător și caii militari imprumutați dela erar, dar' numai până când vor fi cumpărați de cel-ce 'i-a procurat.

(Va urma).

PARTEA ECONOMICĂ.

Cultura prunilor.

Ca mai în toate afacerile noastre economice, așa și în ce se ține de cultura pomilor, dar' mai ales în aceea ce se ține de a prunilor, America ne-a luat pe dinainte. Nu le-au ajuns Americanilor cu aceea, oă ne-au bătut mai pe toate piețele europene, ba chiar și aici acasă la noi, cu carnea lor, conservele de carne, unsoarea, tot felul de mașinării și mărfuri industriale, acum au venit ca să ne facă concurență chiar și cu prunele lor uscate. Aceasta dovedește din destul, oă ei progresează mai pe toate terenele cu pași uriași, pe când noi Europeanii pe unele stăm pe loc, de nu cumva dăm îndărăpt ca raoul.

— Unul dintre ramurile laterale cele mai de preț în economie, dar' cu deosebire în cultura pomilor, este fără îndoială și cultura prunilor. Cultura acestora nu recere nu știu ce cunoștințe adânci, oă se nu le poată înțelege și economii nostri mai de rînd, dovadă, oă cei bătrâni, pe multe locuri, cultivau prunii pe întinderi mai mari și aveau în fiecare an roduri îmbelșugate. Noi cei de astăzi se pare că pe unele locuri nu mai voim să călcăm în urmele celor bătrâni.

Scriitorul acestor rînduri cunoaște mai multe grădini și pometuri de pruni de pe marginea viilor, la câteva comune din apropiere, unde prunii puși de ce

Țiganul însă, crezând că cumătrul seu va fi ca și el lacom la masa altuia, îi zise:

*Te poftesc, că mi-'i rușine,
Dar' tu nu tii porc de căne!*

Teatru sătesc.

PĂCALĂ ARGAT

comedie în două tablouri

de N. Rădulescu Niger.

(Urmare.)

TABLOUL II.

Scena reprezintă ograda lui moș-Sfătos. În dreapta poloboace și unelte pentru dogărie.

În stînga, o laviță, sub un copac. O depănitoare, o furcă cu caerul și cu fusul în caer. Alt copac.

În fund gard cu poartă și porțiță la drum.

SCENA I.

Păcală, apoi Pricolici.

Păcală (c'un ciocan și c'o daltă în mână). Ci-că să defund boloboacele..

betrâni s'au uscat și nimicit pe încetul și dacă nu cumva n'au eșit din rădăcina lor vre-un vâstar mai tânăr, ca să ocupe locul celui uscat sau tăiat, trupina aceea a stat mult timp rinjită în arșița soarelui, până-când în cele din urmă de rușine s'a ascuns și sa în pământ. Așa de nepăsători sunt unii din cultivătorii noștri de pomi, înocând nici grădinile și pometurile rămase lor dela cei betrâni, nu mai voiesc să le susțină în starea lor de mai înainte.

Sub astfel de împrejurări nu-i mirare apoi, că pe zi ce mergem crește tot mai mare numărul acelor economi, cari se plâng, că nu o mai pot duce aici acasă așa cum au dus-o cei betrâni, ei sunt siliți să meargă la Americă. — Nu zău, că cei betrâni au trăit mai simplu și n'au făcut atâtea datorii, ca noi cei de astăzi, cari avem mai multe trebuințe închipuie, decât firești.

Prunul iubește locurile mai deschise de pe văi și coaste, unde pe timp de iarnă este încâtva ferit de gerurile și curentele prea reci de aer. Pământul în care îi priește mai bine prunului trebuie să fie gras, umed și nu prea îndesat. Ținutul să fie cât mai bogat în abori pe timpul zilei, ear' peste noapte îi place să aibă rouă îmbelșugată.

Prunul se prășește mai cu seamă prin răsădire și din simburii. Simburii trebuie sămănați toamna, îndată după ce se depărtează partea cărnosă de pe ei. Unii adună simburii de prune într-o groapă și apoi îi acopere cu var netins și pământ și în starea aceasta îi lasă până primăvara, când varul le mai roade încâtva scoarța lor cea tare și astfel se seamănă apoi în straturile anume pregătite. Cine însă vrea să prășească pruni mai buni și sănătoși, acela trebuie să-i altoiască cu mugurul dormitând, adică prin Iulie și August.

La început, până-când adică prunul se mai întărește, trebuie îngrijit ceva mai cu deasupra. Nu trebuie lăsați vâstari prea mulți la coroană, căci prin aceea numai ajutam de se incubă în el încă până e tânăr tot felul de fluturi de pomi, cari își depun oușele acolo. Nu trebuie suferiți asemenea vâstari nici

pe la rădăcina lui, de oare ce aceea încă îi sug o parte din nutrețul lui și în cele din urmă îl face de piere cu totul. Afară de acestea prea mulți vâstari la trupină și coroană mai împedecă și străbătarea luminei și a căldurii, cari sunt două invoare de neapărată trebuință pentru creșterea și rodirea lor.

(Va urma).

De-ale meseriașilor.

(Urmare).

În ce privește starea clasei noastre, din raport reese, că în Sebeș sunt:

a) *elevi* 61, aplicați la 14 ramuri de meserii, și anume: cojocari 14, ciobotari (cismari) 18, pantofari 7, franzelari 4, butnari și zidari câte 3, tâmplari, rotari, fauri și comercianți câte 2, hornar, lăcătuș morar și cărnățar câte 1;

b) *sodali* 28, de 12 ramuri de meserii, și anume: cojocari 6 (Simeon Androne, Ioan Crăciun, Avram Dopan, Ioan Herlea, Daniil David și Nicolae Oprea), cismari 6 (Avram Radu, Dumitru Bedeluț, Ioan Recian, Ioan I. Moga, Ioan Pușcaș și George Indrășel) pantofari 4 (Ioan Stricat, Nicolae Stricat, Ioan Moga și Simeon Lupșe), tâmplariu 1 (Avram Avram), lăcătuș 1 (Iuliu Muntean), butnar 1 (Ioan Muntean), franzelari 3 (Ioan Sêrbu, Petru Moga și Ioan Postescu), rotar 1 (Ilie Sêcaș), fauri 2 (Nicolae Impêrat și George Savu), săpar 1 (în fabrică de sape — Nicolae Tincu, comerciant 1 (Pompiliu Săbăduș), tăbăcar 1 (Alexandru Ionescu);

c) *măestrii* 30, de 10 branșe, și anume: comercianți 5 (Victor Săbăduș, firma Iosif Onițiu, Petru Ursu, Mașteiu Muntiu și David Popovici), rotar 1 (Ioan Bojiță), ciobotari 4 (Nicolae Besoiu, Stefan Besue, Ioan Stanca și Petru Gavrila), pantofari 3 (Darius Stricat, Simeon Deac și Ioan Suhastru), butnari 2 (Ioan Tecău și Daniil Opincar), cojocari 10 (Dumitru Savu, Isidor Opincar, Ioan Reftea, Petru Muntean, Simeon Lupșe, George Radu, Petru M. Opincar, Dumitru Popa, Nicolae Brânză și Nicolae Sêrbu), croitor 1 (Romul Paraschiv), măcelari 2 (Petru Androne și Ioan Sêrbu), faur 1 (George Oprea), vâpsitor 1 (Georgiu Stefan).

Numărul total al comercianților și meseriașilor a fost deci de 119.

Se constată, că pentru împrejurările de acolo sunt suficienți numai cojocarii, cismarii și butnarii, încolo e lipsă în toate branșele încă de măestri, sodali și învățeci. Cu deosebire rentabil ar fi acolo pentru câte un măestru măsurariu, lăcătuș, curelariu, *pălărieriu*, zugrav, strugariu, cuțitariu, peptenariu, sitar, *croitor bun*, franzelar, friseur, tipograf, hotelier, tăbăcar, cărnățar și vre-o doi-trei comercianți.

În raport se spune mai departe, că măestrii noștri trăesc, între împrejurările de acolo, multămitor.

Drept cauze, pentru cari meseriașii nu progresează după-cum ar trebui, sunt indicate: 1. Prea puțină școală. 2. Starea slabă materială de-a casă (dela părinți), și 3. Lipsa spriginului cuvenit atât de cătră poporul nostru, cât — ce e mai trist — și de cătră clasa cultă românească.

Pentru delăturarea acestor rele, reuniunea află ducătoare la scop următoarele mijloace:

1. Să se îmbrățișeze meseria și comerțul de copii cu mai multă carte; să se înființeze în fiecare oraș reuniuni de meseriași și comercianți, al căror scop să fie pe lângă ajutorarea materială și *ridicarea intelectuală și morală* a meseriașilor și comercianților români.

Tot spre acest scop află indispensabilă înființarea unei foi speciale a meseriașilor și comercianților noștri.

2. Pentru ridicarea materială să se lucreze într'acolo, ca la meserii și comerț să se dedice copii din familii cu stare materială mai bună; ear' pentru împrejurările actuale recomandă *înființarea unei societăți (bănci) pe acții* a tuturor măestrilor și comercianților români din țeară, la care să participe fiecare cel puțin cu 2 acții à 100 cor. — Ajutorul pe lângă buna garanță să i-se poată acorda în suma întreită (?) — Pe lângă societatea aceasta află de bun *un consorțiu de marfă* din toate branșele, la care măestrii români să poată lifera marfă în cas de lipsă până la o anumită sumă spre vânzare cu preț scăzut; consorțiul să aibă marfă brută din diferite ramuri, pe care să o poată procura măestrii dela acel consorțiu. Un mijloc apoi pentru îmbunătățirea materială a meseriașilor află și în *combaterea luxului*, ce pare a prinde rădăcini între sodali și măestri, atât în îmbrăcăminte, cât și în vieța casnică.

Și asta-i treabă... M'am tocmnit grădinar... Da fiindcă la deal de grădină e via... și dogăritul intră în grădinarie... (șezând) Da parcă 's cam ostenit... Eaca-i muncă să iei ciocanul în mână...

Pricolici. Bună vremea, Păcală... Da ce faci?

Păcală (cu cerbicie). Fac treabă, dascăle, e hei! Da cum socotești d-ta! La noi e casă de om cu rinduală și hârnicie. Muncesc din greu... (ștergându-și fruntea). Nu mai pot de ostentit...

Dascălul. Poloboace de vin, de varză, de murături... balerci de rachiu...

Păcală. Măre, de toate eaca... Nu mai știu cu care să isprăvesc... că de început... e-hei!... (lasă ciocanul și dalta).

Pricolici. Să și spuie atunci mai degrabă... M'a trimis părintele, ci că mâine e Sâmbătă, să nu uite moș-Stătos de coliva dela țintirim.

Păcală. I oi spune dascăle... da de făcut cine-o face?

Pricolici. Apoi... o face preoteasa, numai să-i trimiță de azi grâu nora lui Moș-Stătos...

Păcală. Așa? bine...

Pricolici. Moș-Stătos nu-i acasă?

Păcală. S'a dus călare pe o cioată, oă are să umble valea toată și să întoarce pe jos, că-i loc băltos...

Pricolici (rîzând). La păcălitură se cade cinste, mă Păcală... Nu m'ei lăsa în grădină să iau o basma de perje...

Păcală. Da cum nu, dascăle... Ori a da Moș-Stătos, ori eu, vad nu se face, dar în dar rămâne...

Pricolici. Mulțumesc... Eaca mă și duc...

Păcală. Cam pe scuturate, dascăle, că 's mai dulci, și nu-i primejdie să încerci prea tare basmauă...

Pricolici. Cum 'mi-a fi mai la îndemână... că asta oaută omul... (trece pe după poloboace și ese).

SCENA II.

Păcală, apoi *Mirea*.

Păcală (pe glas de cântec).

Trece inima călare

Ou desagii la spinare...

— Und' eci inimă așa,

Singurică, singurică?...!

Mirea (intrând) Zi-i Păcală... Zi-i...

Păcală (ridicându-se și apucând ciocanul). Gura zice, mâna face... Una cere și alta-i dă... Ca să fac două trebi de-odată...

Mirea. Care va să zică... te-ai apucat de muncă cu temei?

Păcală. Știi... mă doare pe la încheeturi de hârnicie... Da nu mă vaet... că murgu-i tinăr: n'aruncă din cap căpăstrul...

Mirea. Eaca vezi, mai semeni a om de când faci oa oamenii...

Păcală. Sămenam eu și mai înainte, da n'avea cine să mă vadă și cine să mă laude...

3. Poporațiunea română se spriginească pe meseriașii și comercianții săi, ear' acestia să lucreze și lificeze marfă bună căci numai mulțumind pe musteriu vor pute conta la spriginul lui.

Ca pedecă a înaintării meseriașului nostru se amintește și împrejurarea, că după 2—3 ani de muncă ca sodal meseriașii se însoară, și caută a deveni măestri, fără a avea mijloacele de lipsă pentru purtarea meseriei, fără a cunoaște lumea.

(Va urma).

I Apolzan,
notar.

Insoțire de credit sătească sistem Raiffeisen în Armeni.

Duminecă la 7 Septemvrie n. o. trecând dnii *Via. Tordășianu*, funcționar consistorial, *Dr. Vasile Dan*, avocat, și *Ioan Silaghi*, oficial consist., în comuna noastră, frunțașii de aici, în plină cunoștință a foloaselor, ce însoțirile le au pentru poporațiunea sătească — au luat hotărâre de a aloca o însoțire de credit sătească sistem Raiffeisen. Dl Tordășianu, pe care îl cunoaștem ca bun muncitor în daraveri țărănești, la dorința generală ne-a vorbit despre însoțiri. Descriind biografia nemuritorului primar Raiffeisen, — ni-l prezentă ca pe un vrednic model pentru primarii noștri. Întreagă cartea lui nu cuprinde decât învățături scoase din filosofia poporului dela țeară și bine ar fi, ca întreagă această filosofie să străbată prin toate sătulețele noastre. Acest lucru acum e cu atât mai cu putință, cu cât fostul membru al comitetului central al Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiu, mult regretatul *Dr. Aurel Brots* ne-a dat în mână compendul lui Raiffeisen în traducerea română și pe lângă aceasta, acestui mult regretat revine meritul de a se fi alcătuit la noi primele însoțiri de acest fel. După ce ne-a spus rezultatele îmbucurătoare, la cari a ajuns poporațiunea din comunele, în cari avem însoțiri sătești — s'a purces la înscrierea membrilor. La însoțire s'au înscris aproape 40 frunțași, cari constituindu-se au ales de president pe *Vasile Bratu*, cleric absolvent; vice-pres: *Ioan Munteanu*, ec.; membri

în direcțiune: *George Giurgiu*, *Teodor Bratu* și *George Luca*, ec.; cassar: *Nicolae Cindrea*, ec., sub garanția lui *Toader Buș* și a *Marii Cindrea n. Buș*. În consiliul de supraveghere au fost aleși: president *Nicolae Neamtu*, înveș. pens.; vice-pres.: *George Opris* al *Rachilei*, ear' de membri: *Dămian Genea*, *Nicolae Belescu*, *Vasile Opris*, *Vasile Rosca* și *Petru Vasile*, l. *Vasile*. Intre hotărârile mai de căpetenie ale adunării generale constituante se numără: concesiunea dată direcțiunii de a contracta dela alte bănci în cont curent un împrumut de 4000 cor.; membri nu pot contracta împrumuturi decât până la 200 cor., deponenților li se solvesc 5% interese după depunerile lor etc.

Espositia industrială din Sibiiu.

Precum sântem informați comitetul aranjator al espositii, ce se va deschide în 19 Octomvrie n. a. o. în orașul nostru, lucrează cu mult zel pentru ca espositia să aibă reușită deplină.

Astfel între altele a trimis un apel către mai multe reuniuni de cătări pentru a-și da concursul la aranjarea unui concert popular cu ocaziunea espositiei, ear' pe mâne (Duminecă) comitetul a invitat pe doamnele și d-șoarele din loc la o consfătuire, ce se va ține în saleta dela „Gesellschaftshaus“ la 3 ore d. a.

De asemenea și publicul atât din Sibiiu, cât și din afară chiar și străinii, manifestă mare interes față de espositie, însinuându-se din toate părțile cu obiecte, menite a fi espuse. Din unele părți au sosit deja mai multe transporturi de obiecte, mai ales țesături și lucruri de mână de toată frumseța și demne de a fi espuse vederii publicului.

Dar' pe când cu bucurie constatăm interesul cel mare al unora față de espositie, pe atât de altă parte cu mare regret aflăm, că în unele comune aproape nimic nu s'a făcut în scopul colectării de obiecte pe seama espositiei, deși s'au trimis mai pretutindenea apeluri în acest scop. Rugăm și noi pe cărturarii și frunțașii din comunele noastre să facă ceea ce până acum din diferite cauze au întrelăsat, căci prea târziu nu este.

Precum aflăm la comitetul dirigent s'au trimis din parte onorabilelor direcțiuni ale institutelor de credit și economii „Lugojana“ din Lugoj 10 cor. și a „Reuniunii de împrumut și păstrare din Ilva-mare“, 10 cor.

— 18 Sept. c.

Apelul domnilor *Demetriu Comșa* și *Victor Tordășianu* pentru espositia industrială a aflat viu răsunset în inimile acelor, cari au durere pentru poporul din care fac parte și prin urmare și interes pentru progresul aceluia în cele industriale și economice, singurul izvor de bună stare al poporului nostru.

Dovadă, că vocea vrednicilor conducători nu a răsunat în pustie, sânt dese anunțuri de participare la espositie, precum și sumele frumoase menite pentru premiarea celor mai vrednici dintre esponenti. Onoare comunelor și băncilor noastre, cari prin premiare vreau să răsplătească munca și să mărească emularea esponentilor.

Rășinari, în al cărui pământ odihnește „*Marele Andreiu*“, a ținut și de astă dată să-și facă datoria. Reprezentanta comunala a votat suma de 60 coroane pentru trei premii, cari au să fie conferite unor lucrări demne de premiat, în prima linie din Rășinari.

Presidenta reuniunii femeilor din loc, doamna *Aurelia Goga*, conchemând comitetul reuniunii și espunând scopul espositiei a invitat pe membrii prezenți a participa în mod activ la espositie, și a se constitui într'un comitet, care să ia angajamentul de a colecta obiecte pentru espositie.

Comitetul s'a constituit în modul următor: Presidentă d-na *Aurelia Goga*, membri în comitet: doamnele *Magdalena B. Dencăș* și *Paraschiva Șerban Cioran*; d-șoarele *Constanța M. Lungu*, *Elena A. Bratu* și *Claudia I. Goga*; domni: *Iosif Goga*, paroh, *Maniu Lungu*, învățător, *Șerban Cioran*, învățător, *Teofil Caliman*, învățător.

Comitetul ales e compus de șase, că ne îndreptățeste a crede, că fiecare din membrii aceluia va face tot posibilul ca vrednica noastră comună vrednic să fie reprezentată la espositie.

Lotos.

Mirea. Moș-Sfătos e acasă?

Păcală. Ba par'c'a apucat la moară...

Mirea. Să macine pe vremea asta?

Păcală. Ba să scoată niște pisi de bou, că le-a pus în bătaia apei dela scoc...

Mirea. Mă, lasă păcăliturile, mă...

Păcală. Dacă 'l-ar mai durea vătămătura, ar fi...

Mirea. Da ce? 'l-a durut ear'?

Păcală. Cât p'aci să se ducă pe ceea lume... de nu eram eu să-i dau lapte de pasere măeastră...

Mirea... (supărat). Taci naibel, că nu mai e de traiu cu d-ta.

Păcală. Și nu știu carte!... dar' încă să știu!... (dă cu ciocanul într'un poloboc). Ia să m'apuc de lucru...

Mirea. Ascultă...

Păcală. N'am vreme... Da du-te în grădină și spune dascălului...

Mirea. Care dascăl.

Păcală. Pricolici... că unu-i în sat...

Când cântă „Doamne miluește“, îți vine să te prinzi în horă.

Mirea. Și ce face dascălul în grădina lui Moș-Sfătos.

Păcală. Stringe perje... să oblojească la copite sapa părintelui că are dalac...

Mirea. (supărat). Du-te 'ncolo... gu-reșule!

(Un glas de femeie îl strigă).

Păcală. Eacă mă duc... (aleargă), Valeu, multă treabă... (ese).

(Va urma).

GLUME.

Logică femeiască.

Un indiscret întreabă pe o d-nă mai trecută ceva:

— Ce vîrstă aveți?

— Ce vîrstă am?... Dați-mi voie să socotesc... M'am căsătorit la 17 ani... bărbatul meu avea 30. Dinzul are acum îndoit, prin urmare și eu deasemenea. Deci am 34 ani!...

În aceeași cauză ni-se comunică din Câmpeni (Munții-Apuseni), că la stăruința dlui Teodor Orlea, contabilul băncii »Doina«, mai mulți ciubărari din partea locului lucrează cu diligență la unele donicouțe de toată frumusețea. Asemenea măestrii din localitate se pregătesc și ei cu lucrări pentru expoziție.

Tot pentru expoziție a intrat la comitetul dirigent al expozițiilor suma de 30 cor., dăruită de onorabila direcțiune a institutului de credit și economii »Hățegana« din Hațeg.

Se aduce la cunoștință publică, că expoziția industrială ce »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« aranjează dimpreună cu »Reuniunea sodalilor români din Sibiu« se va deschide în **Dumineca din 19 Oct. n. la 11 ore a. m.** în sala cea mare dela Gesellschaftshaus și va sta la dispozițiunea publicului până în Dumineca din 26 Octomvrie n. 1902 la 11 ore a. m., când se va face închiderea solemnă precum și împărțirea premiilor.

Cu privire la obiectele de espus pentru orientare ne luăm voe a da următoarele indicațiuni:

1. a) Se primesc tot felul de obiecte de industrie de casă, (șesături, cusături, covoare etc) lucrate de femeile noastre.

b) Este de dorit și vor avea întâietate costume întregi (îmbrăcăminte bărbătești și femeiești), cari să reprezinte portul original obicnuit din vechime în comuna respectivă.

Deasemenea vor fi binevenite obiecte de industrie casnică, cari sunt pregătite de țăranii, cari nu sunt meseriași de profesiune. Aici aparțin tot felul de unelte și soule folosite în economia casnică atât pentru bărbați cât și pentru femei.

c) Obiecte din industria profesională (diferite meserii).

2. Obiectele de espus sunt a se trimite la adresa »comitetului aranjator« al expoziției în Sibiu (Nagy-Szeben) din 10 până cel mult în 15 Oct. n. c. Speșele de transport le suportă esponențul; comitetul aranjator ia însă răspundere pentru păstrarea în bună regulă a obiectelor incurse.

3. Fiecare obiect de espus are să se provadă cu șidulă, ce va purta numele complet, caracterul, (măiestru, caldă, învățacel etc.) și locuința esponențului, și eventuala indicațiune că obiectul respectiv e de vânzare (în care caz să se indice apriat și prețul), se dăruiește comitetului aranjator pentru întemeierea unui muzeu industrial, etc.

Despre festivitățile împreunate cu expozițiunea precum și despre eventualele dispozițiuni ulterioare se vor da amănunțit la timpul seu.

Sibiu, în 17 Sept. n. 1902.

D. Comșa, V. Tordășianu,
pres. reun. de agr. pres. reun. mes. rom.

T. Popoviciu,
secr. gen.

SEFATURI.

Sămânță de varză. Dl învățator Ungureanu din comuna Retezu, județul Mehedinți, a făcut următoarele observațiuni asupra obținerii seminței de varză:

La finele lui Octomvrie se smulg din ogor căpățânele cele mai mari și mai frumoase, se curăță bubele după picior cu cuțitul și se pun căpățânele pe pământ în pivniță. În Noemvrie când începe să dea gerul, se fac gropi la locul definitiv depărtate una de alta de 60 cm., se iau căpățânele din pivniță, se unge cu baligă proaspătă de bou piciorul fiecărei căpățâni, ear' căpățâna întreagă se acopere cu un strat de baligă tot de bou și în fiecare groapă se pune câte una; astfel ca partea de jos a căpățânei să fie în nivel cu solul, se trage pământ mărunț pe lângă piciorul verzii și se calcă bine. Căpățâna s'acopere cu un strat de pământ mărunț, formând fiecare un bilon conic. Aici se asigură căpățânele pentru iarnă.

Primă-vara, până la 15 Martie, când lujerul începe să apară d'asupra bilonului, acesta se risipește și se înlătură frunzele în descompunere.

Dela 15 Aprilie înainte se distrug buruenile de pe lângă căpățâni și se leagă lujerii pe haraci spre a nu fi rupți de vânt. Așteptăm acum momentul coacerii, când se culeg lujerii împărțindu-se în două categorii: 1) Cei din centrul sau virful și 2) cei laterali, adică cei din jurul celor dințaiu: astfel avem două calități de sămânță.

Sămânța din lujerul din virf ne va da în viitor căpățâni voluminoase și cea scoasă din lujerii laterali ne va da căpățâni mai mici.

Pentru lipit spărturile la vasele de lemn. După-cum se știe vasele de lemn și indeosebi buțile, butoaiele, vedrele și alte lucruri capătă une-ori crăpături și găurele. Un cleiu foarte trainic dobândim, dacă topim împreună într'un vas, pe cărbuni aprinși și anume: 6 părți unsoare de porc (untură), 4 părți de sare și 3 $\frac{1}{2}$ părți de ceară, adăugând în urmă 4 părți cenușe cernută de fag. Cleiul astfel gătit se aplică în stare caldă. Prisosul se păstrează la un loc uscat, într'o sticlă sau altceva. Pentru a-l putea întrebuița, ajunge să-l încălzim mai întâiu. Crepăturile se pot astupa și cu un amestec din 2 părți sêu, tot atâta ceară și o parte praf de marmură. La crepăturile mai mici se poate aplica chiar și numai sêu, care se presară cu oiment mărunț.

Știri economice, com. industr. jurid

Premii pentru împăduriri va da ministrul de agricultură și în anul acesta. Premiile, 2 de câte 1000 cor., 2 de câte 800 cor., 2 de 600 cor., 3 de 500 cor., 3 de 400 cor., 3 de 300 cor. și 3 de 200 cor. se vor da celor-ce au împădurit coaste și peste tot locuri espuse să fie splălate de apă. Pot concura la premii proprietari și comune bisericesti, civile și urbariale, cari n'au primit ajutor dela stat și au împădurit cel puțin într'un loc 25 jug. cat (premiile cele mari) sau cel puțin 10 jug. cat. în unul sau două locuri.

Pretensiunile de asigurări se prescriu după un an, chiar dacă s'ar fi convenit în contractul de asigurare pentru un termen de 5 ani.

Budgetul orașului Sibiu pe anul 1903 e la intrate cu 682.192 cor. 11 bani, la egite cu 734.375 cor. 71 bani. Deficitul de 52.183 cor. 60 bani se va acoperi prin un arunc comunal de 12%.

Raport economic în Austria. Recolta bucatelor e peste tot mulțumitoare. Orzul a suferit din cauza timpului rece. Ovėsul e mijlociu. Cucuruzul a suferit din cauza secetei, dar' se poate îndreptia. Cartofii putrezesc în unele locuri. Napii de zahar au rămas înapoi. Viile stau bine numai în Tirolul-de-sud. Poame sunt puține. Sămănăturile de toamna au întârziat.

Starea cucuruzului în America s'a înrăutățit din cauza frigului.

Producțiunea ferului brut în Germania. În luna lui Iulie 1902, după constatările statistice, producțiunea ferului brut în toată Germania (cu Luxemburgul împreună) a fost de 705.921 tone contra 649.539 din luna corăspunzătoare a anului precedent.

Dela începutul anului 1902 s'a produs total 4.719.697 tone contra 4.603.319 din anul trecut. Deci față cu anul trecut e un spor de 116.379 tone adică 2.53 la sută mai mult.

FELURIMI.

Lunile Iuliu și August au amândouă câte 31 zile. Cauza e următoarea: Luna August era la Romanii cei vechi, cari începeau anul cu Martie, a șasa și se numia Sextilis. Având împăratul August mult noroc în luna aceasta, senatul au numit-o după numele lui. Fiindcă luna Sextilis avea numai 30 zile, ear' luna Iulie, numită după Iuliu Cesar, avea 31 zile, lingușitori senatori s'au grăbit să mărească și luna lui August cu 1 zi.

Mortalitatea oamenilor. În fiecare an, după-cum spune o statistică, mor aprorimațiv 33 milioane de oameni pe fiecare zi, asa dar' 93.533 pe oră, 3730 pe minut, 62 la fiecare secundă.

Durata mijlocie a vieții omului este calculată asupra înșregii populațiuni a pământului cam de 35 ani. Trebuie însă să facem observațiunea, că nu avem nici o cunoștință asupra duratei vieții a unei mari părți din populațiunea pământului.

A patra parte din oameni mor înainte de vârsta de 7 ani, jumătate înainte de 17. Dintre 100.000 persoane numai una singură ajunge la vârsta de 100 de ani. Aceași statistică de mai sus spune, că dintre 100 de oameni, cari ajung la vârsta de 70 ani, 43 aparțin preoțimei și politicei, 40 agriculturii, 39 din clasa muncitoare, 32 din armată, 23 fac parte dintre advocați sau ingineri, 28 profesori și numai 24 medici.

CRONICĂ.

Oferte benevole pentru înmulțirea fondului catedralei. Pentru înmulțirea fondului catedralei au mai intrat la consistorul de aici următoarele oferte:

Dela dl Alexandru Lebu din Sibiu	cor. 1000
Dela dl Ioan Broju, preot militar în Sibiu	600
Dela dl Moise Lazar, asesor consistorial	500
Dela dl Ioan Tipseiu, protopresbiter emerit în Sebeșul-Săseșc	400
Dela dl Ioan Căndea, protopop în Avrig	300
Dela dl Sergiu Medean, protop., Sebeșul-săseșc	300
Dela dl Zevedeu Murășan, paroch în Sebeșul-săseșc	150
Dela dl Avram Păcurariu, paroch în Lanerăm	100
Dela dl Nicolae Cărpinișan, paroch în Răhău	100
Dela dl Ioan Flosa, paroch în Răhău	100
Dela dl Ioachim Cărpinișan, paroch în Călnic	100

Preotii din tractul Sebeșului nu numai că au grăbit a-și oferi ajutorul pentru edificarea catedralei, dar au mai luat și decizia ca în bugetul comunelor să voteze cel puțin câte 3% după venitele bugetare ca contribuiri benevole pentru catedrală.

Numire de preot. Ven ord, gr.-cat. din Lugoj a numit preot în Coroșteni-Vulcan pe domnul Ioan Patachi.

Promoție. Dl Nestor Porumb a fost promovat Sâmbătă la universitatea din Cluj la gradul de doctor în științele juridice.

Nou membru în direcțiunea „Economului”. Direcțiunea institutului de credit și economii „Economul” din Cluj într-una din ultimele zile ședințe s'a completat alegând de membru nou pentru locul vacant pe dl protopop Dr. Elie Dăianu.

Avis. Comisiunea verificatoare a comitatului Sibiu, chemată a rectifica lista membrilor viriliști ai comitetului municipal își va ține ședințele în 8 și 9 Octomvrie a. o. în cancelaria protonotariului comitatens din Sibiu. În zilele amintite lista viriliștilor va fi expusă vederii publice și tot în acele zile se pot face reclamații verbale sau în scris pentru inducere în listă.

Comitetul pentru ajutorarea copiilor neajunși la etatea de școală face cunoscut, că înștiințările pentru aceste ajutoare, cari se compun mai ales din haine (pentru băieți rënd întreg și cisme, pentru fetițe rochie de earnă și ghețe, totul după măsură) se primesc din 1 Octomvrie până în 5 Noemvrie n. în fiecare Mercuri, Joi și Sâmbătă dela 2-7 ore d. a. în prăvălia de manufactură a dlui M. Daniel, Piața-mare. Se vor ajutara numai copii dela 3-6 ani, cari se vor presenta îmbrăcați curat și întovărășiți de părinți sau rudeni.

Timpul. Pe munții Sinsaj, pe munții din Transilvania și pe cei din Moldova a căzut zăpadă. Din cauza aceasta, vremea s'a răcorit brusc, așa că de câteva zile e frig simțitor. Noaptea a căzut brumă.

Hymen. D-șoara Dora Borha și dl Drd. Iuliu Decian își vor sërba cununia lor, Duminecă în 15/28 Septemvrie 1902 la 4 ore d. a. în biserica gr.-or. din Ilia Murășană.

Têrgul de țeară pentru vite, care de obiște se ținea în Orăștie la 1-3 Octomvrie, în urma boalei de unghii și gură, ivite în comitatul și cercul nostru (privitor la vitele rumegătoare), nu se va ține.

Têrgul suplinitor, de cumva se va încuviința, se va publica ulterior.

Têrgul de cai se va ține la 1-3 Octomvrie, ear' cel slobod (de mărfuri etc.) în 4 Octomvrie, adevă la terminul regulat. Orăștie, la 22 Sept 1902. Magistratul orăștesc: Friedrich Acker, primar; Aurel Murășan, protonotar.

Fapta unui nebun. Din Madrid vin amănunte înfiorătoare despre o dramă, al cărei erou a fost un gendarm înebunit. Nenorocitul într'un acces de demență a descărcat 12 gloanțe într'un grup de oameni. Șapte oameni au fost uciși, alți cinci răniți mortal. O patrulă de gendarmi intervenind a descărcat asupra nebulului și l'a omorât. Drama aceasta a produs dureroasă emoție în întreg orașul.

Notarii în România. Prefectul județului Ilfov din România a hotărât, ca în comunele unde notarii au lefuri mai mari de 150 lei, să numească în aceste posturi licențiați în drept sau științe de stat (juriști).

Masa studenților din Blaj. Direcțiunea institutului de credit „Economul”, la propunerea membrului Dr. Amos Frâncu în conțelegere cu directorul executiv, a decis să ajute pe 6 universitari români din Cluj cu prânz gratuit, făcând astfel un început al mesei studenților academiei.

O idee foarte fericită, la care cu drag vor trebui să se slătura și celelalte institute de bani românești, fiindcă e vorba de ajutorarea fiilor neamului nostru, cari adevă, din aceea, că se nutresc slab pe la studiile mai înalte, își ruinează complet sănătatea, așa cât deodată cu terminarea studiilor, termină și cu viața.

Darul de Paști. În 26 l. o. va fi pertractarea excepțiilor ridicate de redactorul nostru contra punerii sub acuză pentru biografia lui Buteanu.

Cărticica se configurează și acum încă. Mai pe urmă am primit știre despre aceasta dela domnii Teodor Stefan din Berzova și Ilie Cristea, învăț. Lunșoara, la care n'au aflat-o însă. „Oazașia Țiganilor”, care era pe masă, n'au vrut să o iee. Țiganii sânt patrioți, vezi Doamne!

Din diecesa de Gherla. În locul repausatului preposit Ioan Papiu a fost numit Rvrs. Ioan Georgiu vicar general episcopesc, președinte la Tribunalul matrimonial, președinte la Examinatorul prosinodal și Inspector al școalelor diecesane. Rvrs. Alexandru Bene a fost numit vicar general episc. substituit, ear' Rvrs. Ioan Ivașco, vice-președinte la Tribunalul matrimonial.

Corabie germană cufundată. Din Hamburg se anunță, că corabia germană numită Zeeland, în urma unei tempestăți, s'a cufundat în marea nordică. Intregul personal al corăbiei a fost înghițit de undele mării.

Din protopopiatul Clujului. În anul 1901/2 în comuna Colean au fost numit din partea Ven. consistor ca învățător un tânăr pedagog de anul al III lea, care până acuma nu a avut atingere su oameni atât de rafinați până ce a ajuns în comuna Colean, unde apoi a fost în tot chipul bățjocorit din partea preotului din loc. Ântâiu cum sosește învățătorul în comună e privit din partea d-sale cu ochi răi. Cortelul trebuia să fie în școală, grădina școlară deasemenea trebuia să vină sub grija învățătorului. Pe învățător l'a pus însă să sadă într'o culină, unde durmeau și găinile preotului, din care cauză învățătorul a fost silit să își închirieze alt cuarțir la un Maghiar. Grădina i'a trebuit preotului pentru zarzavaturi. Sânt apoi alte ne mai pomenite fapte, cu cari încă nu voesc să pășesc în public, ci o să le desfășur mai ântâiu înaintea autorităților noastre bisericesti, cari astfel rugându-le să vină într'ajutor tinerului învățător, care cum am amintit neavând atingere cu astfel de oameni, a fost necăjit în fel și chip. Câmpșanul.

O deciziune laudabilă. Ministerul instrucției publice din România a luat următoarea deciziune: Toți școlarii sânt datorți ca atunci când întâlneșc drapelul, să-l salute, fie că s'ar afla în corp, fie că ar fi singur. Toți școlarii sânt datorți să asculte marșul regal stând în picioare și cu capul descoperit, în orice loc s'ar afla. Abaterile dela aceste datorințe se vor considera ca necuviințe grave și se vor pedepsi ca atare. Această deciziune a fost citită în toate școalele și în fiecare clasă de către directorii și profesorii dirigenți.

Cor bănățenesc în România. Corul român din Caransebeș s'a dus la Turnu Severin, unde i-s'a făcut o primire grandioasă la gară. Străzile dela gară și până la liceul „Traian”, pe unde a trecut corul, au fost înțesate de public. Entuziasmul a fost mare. Seara a fost un concert în grădina publică, la care a participat tot ce are mai de frunte Turnu-Severin.

Petreceri. Comitetul bis. gr. ort. rom. din Oarda-de-jos invită la petrecerea ce o va aranja Duminecă în 15/28 Septemvrie a. o. cu ocaziunea sfințirii noiei sale de învățământ. Prețul intrării de persoană 1 cor., de familie cu 3 membri 2 cor. 40 bani. Venitul curat este destinat pentru acoperirea șeselor avute cu ocaziunea zidirii.

— Antiatia parohiei gr.-cat. din Iolodul-mare invită la petrecerea cu dans ce se va aranja cu ocaziunea sfințirii școalei nou-edificate de-acolo la 28 Septemvrie a. o. st. n. Venitul curat este destinat în fo'osul școalei. Prețul de intrare 1 cor. 60 bani, în familie 1 cor. 20 bani. Pentru popor se va aranja petrecere separată în localitatea școalei vechi. Prețul de intrare 50 bani. Oferte marimonioase se primesc cu mulțămintă și se vor cuita pe cale ziaristică. Inceputul la orele 8 seara.

Alegere de preot Duminecă în 14 c. după săvîrgirea serviciului divin credincioșii bisericii gr.-or. din Aciliu s'au întrunit în sinod electoral pentru alegere de preot. Actul alegerii a fost condus de protopresbiterul Dr. Ioan Stroia. Credincioșii s'au grupat cu toții în jurul candidatului Ioan Ofoiu, care dintre candidați fiind cel mai bine calificat și intrunind și dorințele tuturor, a fost ales cu totalitatea voturilor de 108. Votul, de cea mai deplină încredere, ce i-s'a dat alesului din partea credincioșilor, îi poate servi de un nobil îndemn pentru a lucra cu însuflețire în interesul bisericii și al școalelor din Aciliu.

Nou institut de credit român. »G. Tr.« scrie, că sub numirea de »Răznoaveana« se va înființa un nou institut de credit și economii, societate pe acții, în Răznov (comit. Brașov). Capitalul fundațional va fi de 25 000 cor. și se va procura prin emisiunea a 500 acții indivisibile în valoare nominală de câte 50 cor. Ca termen irevocabil pentru semnarea de acții s'a fixat ziua de 1 Noembrie 1902. Acțiunile se pot semna în Brașov la filiala »Albina«, la banca Mihalovits & Nusstă her, la »Parsimonia« în Bran și la dnii Ioan Hemeș, George Proca și G. Ilie în Răznov.

Convocare. Comitetul despărțământului »Abrud—Câmpeni« al »Asociațiunii« convoacă adunarea sa cercuală pe ziua de 12 Octomvrie n. la 11 ore a. m. în comuna *Cărpiniș*.

Nou director de finanțe. Foia oficioasă publică numirea consilierului de finanțe și director suplent *Carol Linz* de director de finanțe în Sibiu. Noului director i-s'a acordat și titlul de consilier reșenc.

Furt și moarte. Din *Posaga-de-sus* ni-se scriu următoarele: În noaptea din 3 Septemvrie niște făptuitori răi au stricat ușa casei cassarului comunal *Pavel Corodea* și intrând în chilă lui au furat peste 400 coroane bani de argint adunați din dare și aruncul comunal.

În noaptea aceea numitul cassar era dus deja cu întregă sa familie la colbă unde îi erau oile și vitele la pășunat. Cassarul are o sumă însemnată de bani adunați dela comună, însă spre norocul lui cu această ocaziune banonotele în hârtii le-a luat cu sine, căci altcum rămânând și fără de acestea. De urma hoțului încă nu s'a dat, deși de atunci gendarmii în continuu îl urmăresc. Din ziua aceea numitul cassar zace greu bolnav — medicul cu greu crede că se va mai reînscăntoșa.

O muiere văduvă trecută de 80 ani cu numele *Haristina Iancu*, înainte de aceasta cam cu 5 săptămâni s'a dus la pădure după bureți și uscături de lemne, rătăcind însă calea nu a mai știut eși din pădure. În săptămâna trecută niște copii, ce pășteau vitele în aceeași pădure, au dat peste cadavrul femeii nenorocite, care era numai schelet și acela despărțit de oală la distanță de 10—20 pași. Se crede, că a fost mâncoată de o fiară sălbatică.

Un polițist harnic. O femeie voia să plece cu un copil în brațe dela gara din Sibiu cu trenul de 1/2, 11 seara către *Medias*. Ea și-a scos biletele pentru sine și copil și le-a pus cu portmoneul, în care mai erau puțini bani, în buzunar. Când să se sue în vagon, observă, că a pierdut și biletele și banii. Trenul era gata de plecare, biata femeie plângea că o așteaptă ceilalți copii acasă, dar și dela gară nu-i înțelegeau durerea. Atunci s'ari polițistul *Ioan Popescu* (originar din *Tilișca*) într'ajutorul ei și adună iute o sumă de bani dela călători. Cu banii căpetați îi scoate alte bilete și-i mai rămaseseră vre-o doi de drum.

O bandă de falsificatori a fost descoperită de poliția din *Timișoara*. O femeie *Simina Stan* vânduse o găscă, primind pentru ea doi floreni falsi. Când a voit să schimbe florenii, s'a pomenit că-s falsi. Cercetându-se lucrul, s'a aflat că găscă a cumpărat o un *Mirko* din *Becicherechul mic* pentru un pungaș *Vlajko*. Poliția s'a dus la locuința acestuia, unde a aflat găscă, un model de ghips și o cutie cu floreni falsi. *Vlajko* a fost prins în țîrg. În buzunar mai avea 8 piese false.

Bustul lui Stefan-cel-mare. Ce-tim în »Deșteptarea« din *Cernăuți*: »Modelatorul *Iosif Teodorovici* a modelat și turnat în ghips bustul Vovodului *Stefan-cel-Mare*, după portretul — lucrat de pictorul *E. Bucevschi* — care actual se află în proprietatea episcopiei din *Roman* (România) Bustul mare în înălțime de 50 cm. costă 5 cor., ear' cel mic în înălțime de 30 cm. numai 2 cor. și se pot procura direct la *I. Teodorovici*, *Cernăuți* str. *Gării* nr. 53 Tot la dl *Teodorovici* se află și busurile lui *Vasile Alexandri* și *C. A. Rosetti* în format mic, cu câte 1 cor. bucata, ear' în scurt timp vor fi gata și se vor pute procura bustul Vovodului *Mihail-Viteazul* și al poetului *M. Eminescu*.

Aducând aceste la cunoștință, invităm Românii noștri să și procure busturile aceste, cari vor fi cea mai mare și frumoasă podoabă pentru toată casa românească.

Vânătoare „domnească“. Conte *E. Zichy* a făcut pe moșia lui o mare vânătoare în cinstea prințului *Nicolae Constantinovici*. Nu ni-se spune, câți iepuri, cioară etc. au pușcat domni, dar' dintre hăitași s'au ales mulți cu alică în carne vie. Prințul a pușcat 5 hăitași, contele *Zichy* 4 etc. Noroc, că ranele s'au ușoare și s'au lecut iute cu câteva banonote.

† *G. Filipescu*, mareșalul curții regale din *București*, a murit *Lunia* trecută în *Bad Neuhelm*, *Germania*, în urma unei boale de inimă. Răposatul a fost unul dintre marii binefăcători, cari alină multe din durerile de-a-proapelui. S'a născut în a. 1840, fiind fiul mareșalului *Iordache Filipescu*. El a fost numit mareșal al curții încă din 1866, ocupând acest post cu mai multe întreruperi până la moarte.

O vijelie grozavă a hântuit săptămâna trecută în *Vigul-de-sus* (*Marmăția*) Ea a luat copacișele de pe 26 case și 19 șuri, a smuls arbori mari din pământ și a risipit clăile de bucate de pe câmp, ducându-le în depărtări de kilometri. Țăranul *Ioan Andreica*, care se refugiase sub acoperiș, a scăpat numai ea prin minune de sub surpăturile casei, cari i-au omorât un cal.

Statistică tristă. Inspectorul școlar din comitatul *Turoș* (slovăcesc) a raportat în ședința comitatului permanent, că din 9405 copii cercetează școala numai 1764, adică 18%. Mai multe șate n'au învățători.

Instalare de preot. Ni-se scriu următoarele: În ziua de sfta *Măria-mică* sfta biserică și poporul nostru și-au căpătat conducătorul seu, în persoana bravului preot dl *Ioan Mihălași*, fost până acum în *Sântioana*.

În ziua de sfta *Măria*, cu mare solemnitate s'a slujit sfta liturgie de dl vicar *Ciril Deac*, și de noul preot *Ioan Mihălași*. Saut, 21 Sept. *Andronic*.

De lângă Turda. Ni-se scriu următoarele: Mai zilele trecute am fost în *Turda* în niște afaceri. Dela judecătoria cercuală de aici am văzut esind un copilăndru cam de 17—18 ani. Acesta mi-a spus, că vrea să acuze pe protopretorele pentru, că l-a bătut. — Întrebându-l, cum s'a întâmplat, mi-a spus următoarele:

M'am băgat servitor încă la *Anul-Nou* la *Akosi Márton* din *Sânmihaiul-de-jos*, și l-am slujit până în *Iulie*. Am fost cu stăpânul la câmp și acolo pentru chiar nimica m'a bătut așa de rău, că abia m'am dus acasă în 3—4 zile până în *Muerău*: 22 kilometri. După ce m'am mai însănătoșat — căci am zăcut pe pat 3 săptămâni din bătaia aceea, am venit azi cu mama și cu fra-

tele meu la *föszolgabirőu*, căci l-am pârît pe stăpân pentru bătaie și pentru simbrie, și intrând în cancelarie la *föszolgabirőu*, m'a palmuit înaintea mamei și a fratelui meu, și m'a dat pe ușa afară. Asta mi-a fost isprava.

Am venit aici la judecătoria să-l pârăsc pe *föszolgabirőu*, dar' și de aici m'au scos pe ușa afară și nu au vrut să mă asculte, zicând că pentru un lucru așa de nimica vreau eu să pârăsc așa un domn mare.

După ce mi-le-a istorisit toate acestea băiatul, m'am întors către mamă sa și am întreat-o, că într'adevăr așa a fost? Și mi-au răspuns amândoi, și mamă sa și fratele seu, că chiar într'adevăr așa a fost.

I-am întreat, că cum îi chiamă? femeia mea spus, că o chiamă *Nastase Ciortea*, băiatul *Ilie Ciortea* și fratele *Ioan Fărcaș* (acesta e frate numai de mamă cu băiatul).

Așa s'unt acești domni din *Turda*. Să aștepte cineva dela protopretorele *Szemerisi Gyula* dreptate, căci precum spun soți de-ai lui, că el dădea mai tare cu bolovani în casa dlui *Dr. Rațiu* pe timpul memorandului.

Am zis către muerea aceasta să se ducă la cineva să le facă în scris acușă, că așa trebuie să s'unt siliți să o primească. Dar' mi-au zis, că nu are cu ce plăti, căci ea e femeie săracă, numai cu palmele se ține, căci dacă ar avea nu i-ar fi copiii servitori, și s'au mulțumit cu atâtă, uitându-se către copii: Să mergem acasă dragul mamei! Răsplătească-i D zeu! *Bată-l palma cea nevăzută!* Cu acestea m'am depărtat. *V. C.*

Calfă de măsur caută măestrul *Ilie Ioan Colhon* din *Laz*, p. *Săsciori* lângă *Sebeșul-săseșc*.

Vreme grea. Din *Bologa* ni-se știe: În 13 l. c. s'a descărocat asupra comunei noastre *Bologa* o tempestate, așa încât cugetai că e capătul lumii. A trăsmit într'o gură, care imediat a luat foc și a ars și fiind în apropiere casa și o cămară a nenorociților au ars și acelea, la cea dintâiu copacișul și toate ce se aflau în ea — afară de pereții ce au rămas — eară cea din urmă cu totul. *Paguba* este peste 1400 cor. *Nenorociții* nu au fost asigurați. *G. T.*

Maghiarisare cu forța. Ziarului »*Rumänischer Lloyd*« i-s'e vestește următorul caz drastic de maghiarisare cu forța a numelui de familie. La gara *Feldioara* din apropierea *Brașovului* era angajat un Sas cu numele *Martin Binder*. Pe acesta de multe ori l-au provocat superiorii să și maghiarizeze numele. *Binder* a refuzat însă totdeauna. Într'o bună dimineață însă, când era să și capete salariul, primește dela superiorii sei chitanța despre primirea salariului pe numele *Marton Kádár* pe lângă observarea, că de aci înainte numai pe numele acesta își va pute primi *Binder* salariul. Ce era să facă șermanul *Binder*? Nu și putea lăsa soția și 5 copii ai săi să moară de foame. A trebuit să cedeze și să primească chitanța despre solvirea salariului pe numele *Marton Kádár*. În adevăr, drasnic mijloc de-a fabrica *Maghiari!* Și cazuri de aceste se repetază la tot pasul.

Năpastă. În *Covasna* fac porcii sălbatici stricăciuni mari în cucuruze, de aceea se duc vânătorii sara adese-ori la vânat. Într'una din seriile din urmă s'a dus și friserul *Laczkovics*. El ajunse acolo, după ce ceilalți vânători erau deja puși. *Pădurarul Gyulai* crezută, că e un porc, și-l impușcă prin pânțele. Impușcatul e în spital.

Ucisă de trăsnet. În comuna Folcousfalva (nordul Ungariei) a fost o furtună mare. O fetiță, care fugia dela câmp acasă, a fost trăsniată, rămânând moartă în drum.

O luptă cu Țiganii. Lunea trecută seara o caravană de Țigani corturari a trecut prin mai multe comune, înșelând și furând. Țiganii aveau 6 căruțe. O patulă de gendarmi i-au luat la goană, însă ceata de nomazi părăsind drumul direct, s'ajunseră în hotarul comunei *Dor-mand* și se așezară lângă via proprietarului Kovach Kalman. Pândarul nu putea și nici nu cuteza să se opună stricăciunilor, ce le făceau Țiganii. El alergă deci la postul de gendarmi din Füzeg-Abony și doi gendarmi fură trimiși, ca să aresteze pe Țigani.

Era seara târziu, când gendarmii au dat peste Țigani. Caravana li văzută și cu urlete deperate se grupă, bărbații luând atitudine amenințătoare. Unii pușcă mână pe ciomege, alții smulseră lencele dela căruțe, alții aveau arme vechi stricate și o'un sgomot teribil impresură pe gendarmi. Patrula li provocă să fie liniștiți, ei însă ridicară ciomegele, se auzi și un trosnet de pușcă, între groaznice injurături au dat asalt asupra gendarmilor.

Gendarmii, văzând pericolul, începură să descărce puștile asupra convoiului furios, care sporindu-se și cu Țigancele, ce se ascunseră după căruțe, sta față în față cu ei ca dușman primejdios. Șuerul gloanțelor și trosnetul puștilor umplu atmosfera liniștită a nopții, apoi în curând se auziră țipete și vaete sfâșietoare,acompaniate de injurături sâlbatic.

Apărarea desperată a gendarmilor dură cam un pētrar de oră, în care timp gendarmii își descărcară puștile de 25 ori. Șeptesprezece din gloanțe au nimerit și pe teatrul luptei, la capătul viei, zăceau 6 morți și 11 răniți grav. Aceia dintre Țigani, cari scăpară cu membrele întregi, au fugit și mari fatigii au avut gendarmii până i-au prins. Prizonierii fură legați, morții și răniții au fost încărcăți cu ajutorul pândarului pe căruțele Țiganilor și astfel tristul convoi plecă spre sat.

Logodnă. D-voara *Gabriela Istin*, fiica fostului preot din Mehala Timișorii, Ioan Istin, s'a fidanțat Duminecă, în 14 Sept. n. cu dl *Ioan Jercocan*, teolog absolvent și alesul preot al Pâncotei.

Defraudatiune uriașă. La banca cea mare „Landesbank” din Viena a defraudat funcționarul *Jellinek* (*Jidan*) aproape șase milioane coroane și a fugit. El nu e prins încă. Banca e jidovească.

Daruri pentru biserică. Biserica noastră gr.-or. din Găinar (protopresb. Agnitei) are trebuință de reparare, fiind veche, și de oare-ce drept-credincioșii ei nu sînt în stare materială prea bună, așa încât ar fi fost imposibilă ori-ce mică reparare, din îndurarea lui D-zeu, s'au găsit o seamă de oameni din țări străine, cari au binevoit a dona bisericeii o sumă frumoasă de bani, pentru care binefacere, ca să le fie de mângăere și altora de pildă li arătăm cu numele.

Din *Fofeldea*: *Niculae Voicu*, *Ioan Ciovoia*, câte 50 cenți; *Toma Chirtop*, *Roman Manuil*, *Ioșif Gliga*, *Toma Nastase*, *Vasile Trifan*, *Petru Anghel*, *Mihail Nastase*, *Ioan Precup*, *Ioan Banciu*, *Petru Banciu*, *Vasile Ranga*, *Petru Fasca*, *Toma Bibu*, *Mateiu Voicu* (mort), *Paraschiva Chirtop*, *Salomie R. Manoil*, *I. V. Trifan*, *Ioana Nastase*, *Ana I. Gliga*, câte 25 cenți; *I. Vasile*, *T. Dragota*, câte 20 cenți; *Toma Șugu*, câte 15 cenți; *Toma Fardon*, *Ioan Șugu*, *Maria Șugu*, câte 10 cenți. (Va urma).

DELA „REUNIUNEA ROMÂNĂ DE AGRICULTURĂ DIN COMITATUL SIBIULUI”.

Pentru economii noastre.

— *Unelte economice.* —

Vestim pe economii români din comunele de pe teritoriul comitatului nostru, unde până acum nu se folosește mașina de sămănat, că subsemnatul comitet central este aplicat a da în mod gratuit spre folosire mașina de sămănat spicoase.

Cei-ce doresc să folosească această mașină să se adreseze subscrisului comitet cu posibilă grabire.

Mașina se ia în primire în Sibiu și are să fie transportată la fața locului și îndărăt pe cheltuiala proprietarului, care o cere și care are să garanteze pentru înapoierea mașinii în timpul hotărât de comitet și în stare bună. În cerere să se arete timpul, de când și până când voaște să o folosească.

Dacă în comuna, unde se va duce mașina, nu se află om priceput la cărmuirea mașinii, comitetul își rezervă a angaja de aici un om priceput și pe cheltuiala celui-ce o cere.

Cu o cale punem în vedere, că cu scop de a da și culturai fânștelor covenita băgare de seamă am procurat o grapă de fânșe sistem Sack, pe care deasemenea o dăm spre folosire în mod gratuit.

Ar fi de dorit, ca frunțașii din comunele interesate să iee înțelegere în această afacere și cererile să se facă într'una pentru mai mulți proprietari.

Sibiu, în 22 Sept. n. 1902.

Comitetul central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiului”.

Demetriu Comșa,

president.

Victor Tordășianu,

secretar.

Știri din piață.

Sibiu. Grâu, hl. 9.60—11.—, săcară 6.20—7.40, orz 6.40—7.—, ovės 3.40—4.40, cucuruz 9.——10.— cor. 10 ouă 40—50 bani.

Bursa din Budapesta. Grăul, 50 kg. 6.80—7.25; săcară 6.10—6.25; orz 5.15—5.40; ovės 5.55—5.95, ouc. 5.60—5.70; cincantin —.—.—.

POSTA REDACȚIEI ȘI ADMINISTRĂȚIEI.

Dlul G. Adamovici, Seut. Primim bucuros și apoi vom vedea.

Dlul Achim Durau, Rafna. Colăcărutul nu se mai află tipărit.

Dlul Ioan Sângeorzean, Feldru. Adresează-te dlui Moise Frățilă, învățator în Rășinari și comisar de pompieri din comit. Sibiului.

Dlul D. Poliac, Ili. Poștile nu se află la noi.

Dlul Gavril Trenea, Lupouia. În curând îi vine rindul.

N. P. C. ab. 494. Adresează-te la Brașov pentru lămuriri.

Dlul Parteniu Giurgescu, Runc. Retipărirea costă 12 cor. de coala tipărită (16 pag.) în 500 exemplare, așa că eșind o cărticică de 80 pag. ar costa 48 cor., lângă cari ar mai veni cheltuielile compactării. Serie ne deci.

E. L. Ucea-de jos. Despre dări și aruncuri e tot publicat în foaie. Spune-ne anume, ce lege vrei să cunoști.

Dlul T. Lupulescu, Herendesti. Despre darea de consum am scris în foaie.

Dlul Z. Dobre, Ritișdorf. La măiestrii români nu știm la nici unul.

Dlul Petru Bou, Misici. Indată ce le vine rindul. Reclamează la postă.

Ab. 176, Abrud. Ar trebui să te adresezi dlui Dr. I. Șenchea, adv., Făgăraș, unde mai ușor ai putea afla. Pălărierii români nu sînt.

Dlul Alēman Costea. Reclamați la postă în felul, cum am mai spus.

Dlul Simion Dandea. Ministrul nu mai aprobă statute de acestea. Cereți o bibliotecă dela despărțământul „Asociațiunii”. Asta e mai bună.

Dlul Vas Morar, Doboca. Dela librăria W. Krafft în Sibiu cu 1 cor.

Dlul Ilie Opris. Comandă-o prin librăria W. Krafft din Sibiu.

Pentru redacție și editură responsabile: *Victor Lazăr*. Proprietar: Pentru „Tipografia”, societate pe acțiuni *Ioșif Marschall*.

Plecarea și sosirea trenurilor la Sibiu.

Trenurile pleacă dela Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 33 min. la Tâlmăciu—Făgăraș, tren mixt.

La 5 ore 30 min. Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 7 ore 41 min. Copșa — direcția Budapesta și Predeal, tren mixt.

La 7 ore 44 min. Sebeș—Vinț, Arad, Budapesta (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni) tren de persoane.

După prânz:

La 1 oră 14 minute Tâlmăciu—Turnu-Roșu—Căneni—București, tren de persoane.

La 1 oră 5 min. Copșa (comunică numai Marția și Vineria)

La 2 ore Tâlmăciu—Turnu-Roșu—Făgăraș, tren mixt.

La 2 ore 5 minute Sebeș—Vinț—Deva (Hunedoara, Petroșeni).

La 2 ore 15 minute Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 3 ore Ocna (scalde, tren de plăcere).

La 4 ore 40 min. Copșa—Cluj—Budapesta, tren de persoane.

La 5 ore 5 min. Sebeș—Vinț—Arad—Budapesta (Alba-Iulia, Petroșeni), tren mixt.

La 8 ore 25 min. (seara) Șelimber—Cisnădia, tren mixt.

La 10 ore 30 min. Copșa—Cluj—Budapesta, Brașov—Predeal, tren de persoane.

Trenurile sosesc la Sibiu:

Dimineața:

La 4 ore 12 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal, Brașov, (Copșa), tren de pers.

La 6 ore 55 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Hunedoara, Petroșeni) tren mixt.

La 7 ore 04 min. dela Copșa (numai Marția și Vineria).

La 7 ore 10 min. dela Cisnădie—Șelimber; tren mixt.

La 7 ore 33 min. dela Făgăraș—Turnu-Roșu, Tâlmăciu, tren mixt.

După prânz:

La 12 ore 40 min. dela Deva, Vinț, Sebeș, (Alba-Iulia, Hunedoara, Petroșeni), tren mixt.

La 1 oră 04 min. dela Budapesta—Cluj, Predeal—Brașov (Copșa); tren de persoane.

La 3 ore 37 min. dela București, Căneni, Turnu-Roșu, Tâlmăciu; tren de persoane.

La 3 ore 55 m. dela Cisnădia—Șelimber; tren mixt.

La 7 ore 34 min. (seara) dela Ocna (scalde), tren de plăcere.

La 8 ore 05 min. dela Budapesta, Arad, Vinț, Sebeș (Alba-Iulia, Hunedoara), tren mixt.

La 8 ore 57 m. dela Făgăraș—Tâlmăciu; tren mixt.

La 9 ore 15 min. dela Budapesta, Cluj, Predeal—Brașov (Copșa), tren mixt.

La 9 ore 48 min. dela Turnu-Roșu, direct dela graniță (din 15 Maiu în fiecare Duminecă și sârbătoare); tren de plăcere.

La 10 ore 09 m. dela Cisnădie—Șelimber.

Publicațiune.

Comuna Ezel (Hetzeldorf) dă în arândă pășunea de iarnă cam de 3000 jug. cat. pentru oi, pe timpul dela 1 Noemvrie 1902 până la 1 Aprilie 1903. Condițiunile se pot afla dela primăria comună.

335 1-2

Primăria comunală.

Anunț.

La subscrisul se află spre vânzare mai multe specii de caferi de brad în grosime dela 10—25 cm. măsurați la mijloc, de 4—8 metri lungi, rotunzi sau ciopliți. De asemenea se află 50.000 pari de vie ascuțiți și curățiți gata dela 2 metri lungime în sus până la 5 metri cu prețuri moderate.

Ioan G. Bozdocu,

proprietar de joagăr și moară cu aburi în Veștem, u. p. Vesteny. 70 3-3

Pentru agricultori.

Se caută un agricultor cu cunoștințe practice în cultura cânepei. El află condițiune stabilă la dl G. Teodorini, proprietar, Drăgășani jud. Vâlcea, România, la care se se adreseze doritorii pentru informațiuni. 72 3-3

Doi băieți

se primesc la învățatură în franzețaria lui

Petru Moga, 74 1-1

Sibiu, strada Poplăcii nr. 23.

Cartea Stuparilor săteni

de

Romul Simu, învățător.

Cu mai multe ilustrațiuni în text.

Editura și proprietatea

Reuniunii rom. de agricultură din comitatul Sibiului.

Prețul 70 bani plus portul postal.

Reuniunea agricolă prin edarea acestei cărți folclorice a umplut un gol adânc simțit în literatura stuparilor. Broșura este scrisă pe un frunteș învățător, stupar priceput. Ea tractează pe scurt tot de ce are trebuință un stupar. Se recomandă cu deosebire ca premii pentru școlile noastre de tot soiul.

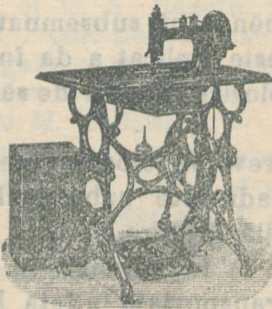
Se vinde la

Librăria W. Krafft.

Gustav Dürr,

mechanic.

Magazin de mașini de cusut și de velocipede,
Sibiu. Piața-mare nr. 19.

Recomandă depositul seu mare și bine asortat cu toate felurile de mașini de cusut mai renumite din fabrici străine și indigene pe lângă un preț foarte moderat. 4 30-

Ca specialități se recomandă mașinile de cusut:

Seidel & Naumann, G. M. Pfaff.

Toate acareturile mașinilor de cusut de orice fel precum ace, curele, oleiuri fine și altele se află întotdeauna în depositul meu. Reparaturile la mașinile de cusut de orice fel sunt executate prompt, ieftin și conștientios cu garanție. Pentru fiecare mașină nouă de cusut cumpărată delamine dau 5 ani garanție.

Liste de prețuri se trimit la oerere gratis și franco.

MARGARETA MOLDOVAN.

Din
tainele
vieții.

29 de romane și schițe.

Prețul 2 cor., plus 10 bani port.

Se poate procura dela

Librăria

W. Krafft.

Legea veterinară

atât de mult folositoare tuturor economilor și tuturor primăriile comunale — a eșit de sub tipar în a doua ediție îndreptată și îmbogățită. »Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiului« a îngrijit ca atât limba cât și forma cărții acesteia să fie cât se poate de potrivită, pentru-ca poporul să poată pe deplin înțelege sfaturile și îndrumările ce 'i-se dau cu privire la: pasapoarte, târguri de vite boale lipicioase și multe alte lucruri folositoare. Cartea se numește

Învățătorul Munteanu

impărtășește economilor sei cele mai de lipsă cunoștințe

despre

LEGEA VETERINARĂ
(Lecuirea vitelor)

și

BOALELE LIPICIOASE (CONTAGIOASE)

stând cu dînsii la sfat în serile lungi de iarnă.

De

Tormay Béla.

Ediția II. revăzută — 152 pagini mari.

Cartea costă 80 bani (cu porto postal 90 bani) și se poate cumpăra dela

Reuniunea română de agricultură
din comitatul Sibiului.

FOAIA POPORULUI

Prețul abonamentului:

Pe un an 4 coroane.

Pe o jumătate de an 2 coroane.

Pentru România 10 lei anual.

Abonamentele se fac la „Tipografia”, sec. pe acțiuni, Sibiu.

Apare în fiecare Duminecă

INSERATE

se primesc în biroul administrației (strada Poplăcii nr. 15).

Un șir garmond prima dată 14 bani, a doua-ora 12 bani a treia-ora 10 bani.

Un circular.

În privința propunerii limbii maghiare, în școlile populare primare, ministrul de culte și instrucțiune publică a dat nu de mult ordonanță despre care am amintit și noi. „Unirea” din Blaj comunică în numărul său din 13 Sept. a. c. următorul circular, dat de Consistorul archidiecezan de acolo:

Înaltul minister de culte și instrucțiune publică cu datul de 5 Iunie 1902. Nr. 30.332 a adresat tuturor inspectorilor școlastici regești o ordinațiune relativă la propunerea limbii maghiare în școlile elementare cu limbă de propunere nemaghiară, care ordinațiune cu același dat și număr a fost împărțită și autorităților bisericesti mai înalte spre luare de cunoștință.

Citata ordinațiune ministerială, pe cum s'a putut vedea din cele ce s'au publicat prin ziare, a fost interpretată greșit și în contra legii și ordinațiilor anterioare dându-i-se fără nici un temei înțelesul, ca și când printr'însa s'ar impune obligamentul, ca jumătate din toate orele prescrise pentru propunerea tuturor obiectelor de învățământ ar trebui să se folosească la propunerea și învățarea limbii maghiare.

Așa ceva n'a prescris și n'a putut prescrie înaltul minister, care în esență cere numai atât, ca la propunerea limbii maghiare să se țină acel număr de ore, care este prescris în planul de învățământ publicat de înaltul minister cu datul 25 Iunie 1879 Nr. 17.284. pentru toate școlile comunale cu limbă de propunere nemaghiară.

Aceasta a cerut o înaltul minister pe baza alineii ultime din paragraful 4. al articolului de lege XVIII. ex 1879, în care se zice: „Propunerea obligată a limbii maghiare în toate școlile populare comunale o regulează ministrul de culte și instrucțiune publică prin ordinațiune specială. Aceasta ordinațiune, în ce privește numărul orelor, trebuie să o aibă în vedere, la stabilirea planului lor de învățământ, și autoritățile confesionale, pe cum și alte autorități școlare.”

În planul de învățământ ministerial din 1879 se prescrie, ca limba maternă (la noi cea română) împreună cu limba maghiară, în școala poporală cu un singur învățător, să se propună în 17 ore la săptămână în toate clasele sau despărțimintele laolaltă, pe când suma tuturor orelor de propunere la toate obiectele de învățământ face 35 pe săptămână în toate clasele laolaltă. Dacă din acestea 17 ore jumătate, pe cum cere acum înaltul minister, s'ar folosi exclusiv pentru învățarea limbii maghiare, s'ar veni pe săptămână, în toate 6 clasele 8½ ore de limba maghiară, adică în calcul mediu circa o oră și jumătate de limbă maghiară pe una din cele 6 clase, la săptămână.

La școala cu 2 învățători, după planul ministerial din 1879, sunt prescrise pe săptămână pentru toate obiectele de învățământ 59 ore. Din acestea 28 ore sunt menite pentru limba maternă (română), împreună cu limba maghiară. Jumătate din aceste 28 ore ne da 14 ore de limba maghiară în toate 6 clasele la săptămână, și astfel în calcul mediu s'ar veni pe fiecare clasă câte 2

ore și 40 minute de limba maghiară la săptămână.

La școala cu 3 învățători, după același plan ministerial, sunt prescrise 80 ore la săptămână pentru toate obiectele de învățământ. Din aceste se vin pe limba română împreună cu cea maghiară 36 ore la săptămână, sau pe jumătate 18 ore de limba maghiară în toate 6 clasele, la cari funcționează trei învățători.

Astfel stând lucrul, este evident, că noi nici din incidentul ordinațiunii înaltului minister de culte și instrucțiune publică din 5 Iunie 1902. Nr. 30.332, n'avem să facem nici o dispozițiune nouă, de ore ce planul de învățământ prescris de acest Consistor consună întru toate cu planul ministerial din 25 Iunie 1879 Nr. 17.284.

Cuprinsul acestui circular deslușește deplin chestiunea. Vedem cu satisfacțiune, că în esență nu se face nici o schimbare în propunerea limbii maghiare. Rămân adevărate toate în starea de mai înainte.

Este adevărat, că ministrul își însoțește ordonanța cu mari enunțțiuni patriotice. Interpretează legea greșit zicând, că deja în școala poporală trebuie să învețe fiecare prunc: a vorbi fluent și a scrie corect limba maghiară.

Foile maghiare laudă grozav pe ministru, fără să-și tragă seama, că laudă o imposibilitate, ca să nu zicem absurditate. Avem școale de stat în mai multe comune curat românești. Pruncilor dela aceste școale 6 ani li-s'a propus numai ungurește, și totuși dacă treci prin aceste state și stai de vorbă cu fi-

FOITA.

Poesii populare.

Din Seuca.

Comunicate de Maria Dohan.

Tucu-ți ochii bade drag,
De mână mă duci la iad.
Duce-te focul de mână,
Că tu mergi de voc bună.

Știi tu măndro ce zicea
Când pe laviță ședeai:
»De-a pica caru pe noi
Nu ne-om lăsa amândoi,
Caru până n'o picat
Tu măndră m'ai și lăsat.»

Bată-te bade, te bată
Doisprezece draconi odată,
Da mă bată și pe mine
De te las și eu pe tine.

Din Noul-român.

Comunicate de At. Murariu.

Măndruliță de demult
Uită-mă, că eu te uit,
Că până eu te-am iubit
Maică-ta nu m'a voit.

Foaie verde de masline
Așa se uita la mine,
Ca și pisica la căne.
Frunză verde salbă moale
Când veneam în șezătoare,
Lângă tine de vedeam
Îi părea că te mâncam.

Frunză verde foaia crește,
Iubește măndro iubește,
Pe cini maică-ta voește,
Să nu zici că te-am stricat,
De bine te-am depărtat.

Foaie verde viorele,
Măndre-'s câte păserele,

Și pe lume fete's multe
Și mai mari și mai mărunte,
Dintre toate io-mi găsec
Una care s'o iubesc,
Mai de neam și mai ceva
Nu ca tîni o haimana.

Foaie verde ca iarba,
De m'ar fi făcut maica,
Să pot sorie cu peana,
Măndruță 'mi-aș căpeta.

Foaie verde matustat,
Măndră mi-aș fi căpetat,
Dar' n'am fost om învățat.
Foaie verde din prilaz,
Caută să mă duc la Blaj,
Foaie verde ruptă-n trii
Ori la Blaj ori la Sibiu,
Să-nvăț cursu' de popie,
Ca să-ți fiu mai drag și fie.